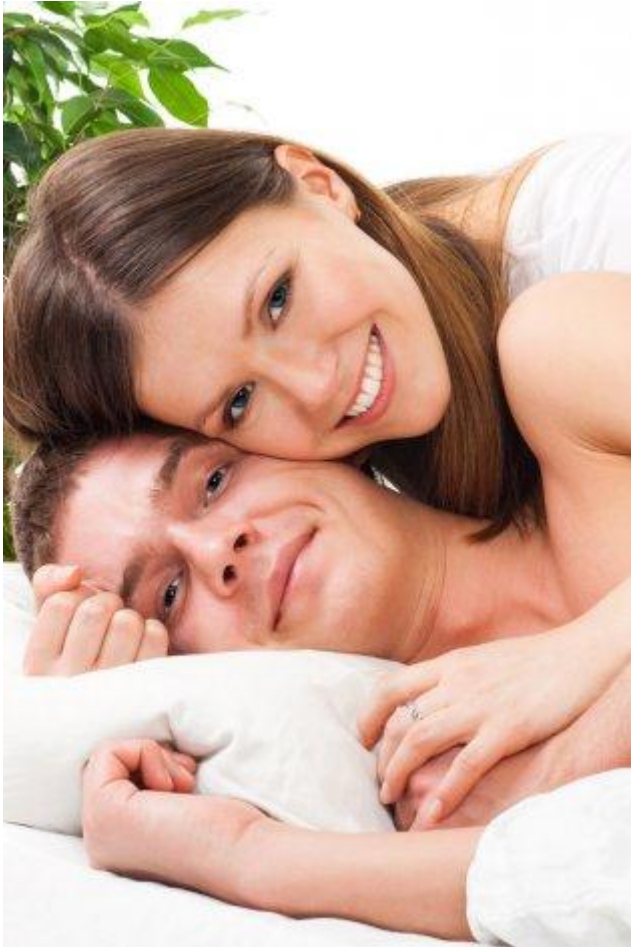

1. Poglavlje

Varošica na jugu Srbije budila se iz sna. S prvim zracima sunca u Janjinoj sobi već se mogla čuti buka s pijace preko puta. Seljaci su se glasno dovikivali, domaćice su zastajale na ulici, ne štedeći glas pri prepričavanju tračeva. Sanjivi vozači su škripeli kočnicama izbegavajući neoprezne pijačne kupce. Janja je pokušala da produži lep san koji je bukom iznenada bio prekinut, ali nije joj pošlo za rukom. Pridigla se, protrljala oči i sa žaljenjem shvatila da je otpočeo još jedan dan. Iz dnevne sobe nisu dopirali nikakvi zvuci, pa se Janja žurno presvukla i izašla iz svoje sobe. Kao i uvek, u dnevnoj sobi je bio nered. Na niskom drvenom stolu stajale su ispijene flaše piva. Moglo ih je biti preko trideset, ali se devojka nije usudila da broji. Dve pepeljare bile su do vrha pune pikavaca, a miris nikotina ju je prosto gušio. No, bilo je to za Janju jutro kao i svako drugo. U kupatilu se umila, očešljala i zaključila kako joj je kosa previše porasla. Pokupila ju je u rep, a onda se na prstima izvukla i vratila u svoju sobu. Bilo je tek šest sati, pa je imala dovoljno vremena da se nasloni na prozor i posmatra svoje sugrađane kako šetaju po pijaci. Poneka žena bi joj mahnula. Bile su to majke njenih školskih drugarica.

Janja bi im uzvraćala s osmehom, ali je znala da je u očima svih tih žena ona jadna, nesrećna kćerka većito pijanog Mirka, koji je i njenu majku oterao u grob svojim kockanjem i pijanstvima, a najviše fizičkim i psihičkim maltretiranjem. Čak se i na kući u kojoj su živeli videlo da tu ne postoji prava muška ruka. Malo dvorište zaraslo je u korov, kapija je bila odvaljena tako da je zapinjala o zemlju, fasada je otpadala, staklo na ulaznim vratima bilo je polomljeno, dok je trošnom krovu falilo nekoliko crepova.

A nekada nije bilo baš tako. Sve do Janjine trinaeste godine ta kućica, iako mala i siromašna, bila je nalik na kućicu iz bajke. Njena pokojna majka gajila je u dvorištu prelepo šareno cveće, a kapija i ograda bile su uvek besprekorno obojene u jarkocrvenu boju. Janjina majka je radila kao učiteljica u osnovnoj školi, ali je stizala da svom voljenom mužu, najboljem električaru u varoši, svaki dan spremi dobro jelo, a da svoju jedinicu uvek uredno obuče, s ljubavlju je podučava životu i da time bude jedna od najvoljenijih i najcenjenijih žena u varoši. A onda se desila strašna nesreća, koja je preko noći promenila Janjin mladi život. Naime, njen otac, Mirko Struja kako su ga zvali, na povratku s posla neoprezno je prešao ulicu. Na njega je naleteo kamion i više od mesec dana lekari su se borili za njegov život. Na sreću, a možda i na nesreću, preživeo je, ali od tada više nikad nije bio isti. Janji nisu davali da ga obilazi u bolnici, no kad je došao kući sa štakama i desnom rukom smrskanom do lakta, devojčica je osećala da je njen pravi otac zauvek ostao ispod točkova onog nesretnog kamiona.

I kako to obično biva, Mirko je počeo da pije. Pošto više nije mogao da se služi desnom rukom, sav teret je pao na jednu Janjinu majku. Kućni budžet je bio prepolovljen, došli su dani inflacije, na trpezi nije bilo novog jela svakog dana, često su im sekli struju, a kuća je postala sve zapuštenija. Očeva nemoć postala je nepodnošljiva. Onom zdravom rukom nije mogao da vezuje električne žice, ali je itekako snažno umeo da udari svoju suprugu, a nekad i kćerku ako bi se umešala. Tad je Janja naučila da ne pokazuje emocije. Čak ju je i jadna majka savetovala da ne reaguje kad se Mirko vrati kući pijan, da ne plače kad ona dobija batine, pa je jasnica naučila da plače u sebi dok joj je lice bilo sasvim ravnodušno. Za Janjin sedamnaesti rođendan majka je pala u postelju. Uzalud su komšije molile Mirka da zove lekara, on je govorio da se prokletnica izvlači jer je lenja. I kad je nakon samo četiri dana bolovanja ispustila dušu, Janjinoj majci nije odobrio čak ni to što je umrla. Od tada je Janja živela pored oca s kojim nije ni razgovarala. Retko su se i sretali jer je on živio noću sa svojim flašama, dok bi preko dana spavao čvrstim snom. U

početku su živeli od socijalne pomoći i novca koji su im slali majčini rođaci iz daleke Švedske. Međutim, kako je vreme odmicalo, rodbina je zaboravila na Janju, a socijalna pomoć nije bila dovoljna da Mirko Struja prehrani sebe i dete, a uz to i da svako veče popije gajbu piva. Iako je Janja imala ambicije da posle srednje škole upiše medicinski fakultet, morala je da odbaci svoje snove i da se odmah nakon izlaska iz gimnazije zaposli u lokalnom kafiću kao konobarica.

Ljudi su je voleli, ali su isto tako smatrali da je čudna i da nikada neće biti sasvim normalna žena s obzirom na sve što je preživela. A bila je nestvarno lepa. Bujna crna kosa padala joj je u blagim talasima niz leđa i dopirala sve do struka. Crne kose oči i duge trepavice davale su joj sanjalački izgled. Savršene jagodice, mali nosić, pune usne boje višnje, gladak, dugačak vrat, slagali su se s izvajanim telom, koje je iz godine u godinu bilo sve primamljivije za muške oči. Grudi su joj bile kao jabuke, struk tanak, noge duge i zategnute. Koračala je lagano, elegantno, nesvesna koliko ju je priroda obdarila seksepilom. Ne, Janja toga nije bila svesna. Nije ni čudo, jer joj se niko od mladića iz varoši nije udvarao. Bila je obeležena svojim ocem i užasnim uslovima u kojima je živela.

Kako je Janja bila inteligentna, znala je da je ljudi sažaljevaju i da je samo pogled na njen dom bio dovoljan da nijedan momak ne poželi da ima nešto s njom. Pošto nije imala dovoljno para za odeću, oblačila se vrlo skromno. Imala je troje pantalona i nekoliko bluza i džempera, jedan par cipela i jedan par čizmica za zimu, kao i jednu debelu jaknu. Trudila se da bar uvek bude čista, ali drugi nisu smatrali da je to moguće. Zbog svega toga Janja je bila sigurna da će čitav život ostati sama s ocem, da će godine proleteti pored nje za tren i da na ovom svetu samo izdržava nekakvu kaznu.

2. Poglavlje

Iako je gazda kafića „Hollywood“, u kome je radila, kao radno vreme označio osam sati, Janja bi se svako jutro pojavljivala već u sedam i polako bi sređivala stolice i stolove u bašti, zatezala stolnjake, postavljala pepeljare i brisala prozorska stakla. Bio je to moderan kafić u samom centru varoši. Janju su svi voleli i nikada nije imala problema kao Ceca, devojka iz suprotne smene. Ceca je imala ogromne grudi i rado ih je pakovala u preveliki dekolte, pa su na osnovu toga mnogi momci mislili da imaju pravo da se s njom vulgarno našale. Janja ju je više puta

savetovala da se oblači manje provokativno ako želi da spreči ružne scene, ali Ceca je bila prava udavača koja je mislila da će na osnovu svoje raskošne prirode najpre da upeca muža. Varošica nije bila toliko mala da bi se znalo baš svačije ime i prezime, ali ni dovoljno velika da se glasine ne prošire brzo. Ceca je bila u vezi s vlasnikom jedine diskoteke u mestu. Ostavio ju je kad se oženio jednom bogatom jedinicom. Nakon toga je bila obeležena i nijedan momak koji je držao do sebe nije želeo nečiji otpadak. Bio je to danak koji svaka mlada devojka mora da plati ukoliko živi u varošici, a ne gleda deset godina unapred. Kad bi se Ceca žalila Janji kako je nijedan potencijalni mladoženja neće, Janja bi je tešila govoreći da postoji i gore od toga.

– Bogati, šta ima gore od toga da te nijedan neće jer si bila s nekim kao što je moj bivši?

– Ima, Ceco, ima. Ti si bar bila s muškarcem i znaš kako je to. Ja nisam i mene niko neće ni da proba. Tebe će bar hteti za zabavu, pa se tu neki možda i zaljubi, a kako će neko u mene da se zaljubi kad unapred misli da sam aljkavuša i da sam puna nekih bolesti jer mi je kuća takva kakva je?! Da, Janja nikada nije bila ni blizu veze, ali je polako odustajala čak i od toga da mašta o nečemu nalik na ljubav. Više je nije ni zanimalo kako izgleda, počela je da prezire svoju prelepu kosu, koju je nekad smatrala najvećim blagom. Postala je ravnodušna i prema momcima, više nije razlikovala ko je lep, ko je šarmantan, a ko dobar za ženidbu. Samo se pitala da li bi mogla bar za života da se poljubi onako filmski, bar da sazna kako se to radi. Njeno telo je ponekad bilo pod uticajem hormona, znala je da oseti seksualnu želju, ali ne prema nekom čoveku, ne zbog nekog određenog, već tek tako, uglavnom kad bi bila sama, ali se nikada nije podavala tom osećanju, već je energiju usmeravala na čitanje, pletenje, na pisanje pesama i na druge stvari koje nisu imale mnogo veze s muškarcima.

I tog dana je otvorila kafić ranije. Bio je pravi prolećni dan, pomolilo se prvo sunce i ogrejalo grad. Kad je sve postavila na mesto i poslužila prvu mušteriju, jednog starijeg gospodina sa šeširom, i sama je sela u baštu i posmatrala prolaznike. Nekad je volela tu varoš, naročito kad je bila okupana suncem. Tad bi zaboravila na sve ono što se dešavalo u njenoj kući. Ipak, češće je mrzela svoj život i nemoć da nekim drugim ljudima, koji je neće ceniti po oronuloj fasadi kuće i izandaloj kapiji, pokaže kako je ipak vredna ljubavi. Uzdahnula je i povukla dim cigarete. Otac bi je ubio da zna da puši, no on nije izlazio danju, a pogotovo nije dolazio u centar. Njegove omiljene kafane bile su na izlazu iz gradića, tamo gde se

susretao samo s onima koji su bili dovoljno pijani da ga ne postide. Pitala se da li ona voli svog oca. Nije mogla da veruje da je tako otupela, da joj je sasvim svejedno gde je on, da li će dobiti cirozu jetre, da li će ga ponovo pokupiti neki kamion kad se bude vraćao iz kafane pijan. A bila je sigurna i da je njenom ocu sasvim svejedno šta će se desiti s njom. Nekad ju je ta misao dovodila do suza, ali vreme plakanja je prošlo.

3. Poglavlje

Njena smena se završila. Pozdravila se s nekoliko momaka koji su celo prepodne u bašti popunjavali kladioničarske tikete, a onda se lagano uputila kući. Njen otac bi obično ustajao predveče i tražio nešto za jelo, a ako toga ne bi bilo, lupao bi sve po kući i psovao Janjinu mrtvu majku što se tako olako izvukla. Zato je Janja od svakog bakšiša pokušavala da kupi bar nešto kako bi izbegla očev napad besa.

Kad je prišla kući, iznenadila se kad je ugledala veliki srebrni automobil koji je bio parkiran ispred kapije. Primetila je beogradske tablice. Janja je čula glasove iz kuće i pretpostavila da im je neko došao u goste.

Primakla se ulaznim vratima. Jasno je čula očev promukli glas, ali nije mogla da razume šta tačno priča. Mumlao je, podrigujući s vremena na vreme. Radoznala da vidi ko im je to iz velikog grada došao u goste, ušla je unutra. U dnevnoj sobi zatekla je oca u donjem delu pidžame i pocepanoj treger-majici, s pivom u ruci, kako se klata ispred jednog visokog sedog čoveka u odelu. Na trenutak je osetila miris skupog parfema. Postidela se sebe, razbacanih flaša, prljavog tepiha, očevog neobrijanog lica, iako nije imala pojma zašto bi se tako osećala pred jednim strancem.

– Ovo je Janja. Vidiš, velika je to devojčura, može ona bez ičije pomoći. Janja nije imala pojma zašto to otac govori. Visoki sedi muškarac joj se blago nasmešio i pružio ruku.

– Zdravo, Janjo, ja sam Slaviša, tvoj ujak.

S čuđenjem je prihvatila njegovu negovanu ruku. Stisak je bio snažan, ali joj je prijao. Ovaj gospodin joj je ulivao neku sigurnost.

– Ja sam Janja.

– Sigurno se pitaš kako sam ti ja ujak?

Klimnula je glavom, mada se to nije pitala. Zadivio ju je svojim džentlmenskim izgledom tako da su joj njegove reči promakle.

– Vidiš, tvoja majka je moja sestra od tetke. Nikad nismo bili bliski. Ja sam otišao iz ovog grada još kao dete, moji roditelji su se preselili u

Beograd i tamo sam odrastao. Dugo nisam imao pojma šta se sve desilo s njom, čak do pre mesec dana nisam znao da ti postojiš, a onda su me kontaktirali rođaci iz inostranstva i zamolili me da te posetim jer nisu imali vesti od tvog oca duže vreme. Tako sam ja došao da te upoznam.

– Jes', da te upozna. Davola, došao si da mi držiš predavanja kako da vaspitavam rođenu kćer!

Janja je tek tad shvatila da njenom ocu nije drago što je ovaj čovek došao u njihovu kuću. Međutim, Slaviša se nije obazirao na mamurnog Mirka.

– Čuo sam da si prekinula školovanje i da radiš u nekom lokalnu.

Janja je klimnula glavom.

– Zar nisi suviše mlada da bi se zakopala ovde kao konobarica?

To je nekad i sama mislila, ali zar je mogla da bira?! U tom trenutku otac je dobio napad besa. Počeo je rukama da obara jednu po jednu flašu sa stola i da više nekontrolisano.

– Ko si, bre, ti da mi dolaziš ovde tako namirisano i da mi se obraćaš kao da imaš neka prava? Nisi imao pojma da ova mala postoji, a sad joj držiš predavanja? Nego šta je trebalo? Da je šaljem na fakultet, a da nemamo šta da jedemo?

– Molim te, Mirko, smiri se. Razumem da ti je ona nesreća upropastila život, ali nemoj to da radiš i svom detetu. Pogledaj je kako je lepa, kao anđeo. I mila. Ima majčine oči. Nije joj mesto u ovdašnjim lokalima.

– Nego? Da nećeš možda ti da joj pružiš neki bolji život?

Janja je pognula glavu. Zaista, otac je bio u pravu. Ma koliko da je ovaj stranac delovao da je dobar i saosećajan, ona nije imala ništa od njegovih predavanja. Taj ujak nije shvatao kako se živi u toj kući. Verovatno ne zna šta je to prazan frižider, ne zna šta su neplaćeni računi za struju, nikada nije iskusio svakodnevnu borbu sa sramotom i prljavštinom koja ih okružuje.

– Mirko, ja mislim da bi mogao da pustiš Janju da pođe sa mnom.

Nastao je tajac. Janjine oči bile su pune iščekivanja, nade, ali i neverice dok je očekivala nastavak ove priče. Otac je takođe zastao, ali mu se na licu pojavio ironičan osmeh.

– Je li? Da ti predam kćerku kao da je neka stvar?

Ovo je šokiralo devojkicu. Na trenutak je pomislila da je otac na neki svoj način voli, da između dva pijanstva ipak zna da je i ona tu, uz njega, ali da zbog alkohola zaboravi na sve. No, nastavak iz očevih usta došao je kao šamar otrežnjenja.

– Hoćeš da ti je dam, a? Odvešćeš je za Beograd da tamo radiš s njom šta ti je volja, a ja? Šta će biti sa mnom? U ovu kuću ona donosi pare, jer da ne donosi, odavno bih je oterao. Kako misliš da ja ovde živim bez nje?

Janja je osetila da se guši. Novac je bio jedini razlog zašto je još u kući.

Očekivala je da se sedom čoveku sve zgadi i da uz psovku izleti napolje, sedne u svoj srebrni auto, odjuri za Beograd, i zauvek zaboravi da je ikada video sestričinu. Međutim, Slaviša se nakašljao, malo razmislio i

smirenim glasom predložio:

– Ako bih ti mesečno slao dovoljno novca za izdržavanje, recimo, u visini njene plate, da li bi je onda pustio sa mnom?

U očima mu je videla pohlepu. Više nije bio besan, sad je kao lisica lukavo gladio bradu i zbrajao cifre u glavi. Janja nije mogla da veruje da stoji ispred dva čoveka s kojima deli istu krv i da očekuje da je jedan od njih iznajmi drugome. No, na sve je navikla, pa nije imala želju da se pobuni.

– Pa... kako ja da znam da ćeš da mi šalješ pare?

– Možemo da potpišemo neki ugovor o izdržavanju. Naravno, to bi bio interni ugovor, teško da bismo mogli da sastavimo nešto legalno o iznajmljivanju punoletne osobe.

Otac je još malo razmišljao, a onda se iznenada nasmejao srdačnije nego što je Janja ikada zapamtila i pružio Slaviši ruku u znak dogovora.

– Dogovorili smo se, vodi je. Ali pare odmah.

Slaviša se okrenuo ka Janji.

– Kolika je tvoja plata u kafiću?

Progutala je knedlu, pogledala je u oca i shvatila da je cifra koju je izgovorila nešto viša od njene prave plate. Učinila je to iz straha da bi otac mogao da se predomisli ako ujaku kaže neku nižu sumu. Slaviša je bez pogovora izvadio novčanik i dok je brojao novac, rekao joj da spakuje stvari.

4. Poglavlje

Nije progovorila ni reč sve dok nisu izašli na autoput. Plašila se da sve to sanja. Tek kad je videla znak za Beograd, znala je da to nije san. Stiskala je veliku kesu u krilu. Ujak je vozio brzo, i to ju je plašilo. U njega nije smela ni da pogleda, bojala se da će videti lice nekog drugog čoveka. Tek tada se zapitala gde je to ujak vodi. Beograd je u njenim mislima bio ogroman grad.

Slaviša je iznenada skrenuo na pumpu. Janja je zadržano gledala u svemirsku stanicu na kojoj je dominirala zelena boja. Parkirali su se i Slaviša je izašao. Čekao je da i ona izađe iz kola, ali Janja je i dalje sedela na suvozačevom mestu, skupljena od straha.

– Hajde, idemo da popijemo nešto.

No, devojka se nije pomerila. Plašila se da će je Slaviša predati nekim drugim ljudima i da uopšte neće stići do Beograda. Slaviša je znao da ona od svoje trinaeste godine nije videla ništa dalje od svoje varoši. Prišao je bliže, kleknuo pored sedišta i uhvatio je za ruku.

– Janjo, moraš da mi veruješ. Znam da ti je teško, otac nije pitao ni gde te vodim, ni kako ćeš da živiš, ko će o tebi da vodi računa, nije te čak ni pozdravio na odlasku. Nisam hteo da ti govorim ništa dok smo se vozili jer smatram da moramo oboje da dođemo sebi kako bismo pričali o onome šta nas čeka. Nisam ni sanjao da ću te naći u onom korovu, da će tvoj otac da te iznajmi kao da si bicikl, a pogotovo nisam znao da ću te povesti nazad sa sobom. Dakle, ovo je šok za oboje. Zato je najbolje da sad sednemo ovde i popijemo nešto, da se pogledamo u oči i da vidimo gde smo to ti i ja. Moraš mi verovati.

Janja mu je verovala. Klimnula je glavom i izašla iz kola, ali nije ispuštala svoju veliku kesu.

– Ostavi to u autu.

– To mi je sve.

– Da, shvatio sam. Ne brini, biće tu kad se vratimo. Uostalom, moraćemo već sutra u kupovinu jer je apsurdno da tako lepa, mlada dama ima tako malo stvari. Hajde, ostavi to tu.

Poslušala ga je. Dok su išli ka pumpi, zadivljeno je gledala sve te automobile koji su zastajali ili odlazili s parkinga.

– Nisam znala da pumpe imaju restorane, a i navikla sam na crveno-narandžaste pumpe kao što je ona na kilometar od moje kuće.

– Takve su bile nekad. Sad je pumpa pravi mali raj za putnike.

Janja se tako i osećala – kao da je u raju sa božanskim čovekom.

5. Poglavlje

Dok je sipao šećer u kafu, Slaviša je primetio da ga devojka pomno posmatra. Janja je tek sad primetila da je njen ujak zapravo mlad, iako su mu sede skoro sasvim pokrile kosu. Imao je male bore oko očiju, prćast nos i svetle oči. Delovao joj je smireno.

– I? Šta kažeš, kakav sam?

Pocrvenela je, svesna da ga je isuviše napadno analizirala.

– Ne znam. Deluješ mi kao dobar čovek.

– Mislim da jesam dobar. Mada, glupo je to govoriti, dobrota se dokazuje i pokazuje. Slušaj me sad, Janjo. Tvoja majka je bila moja sestra od tetke, nismo bili suviše bliski. Zapravo, od kad sam se odselio za Beograd, videli smo se samo dva ili tri puta. A sve to se dešavalo pre tvog rođenja. Znaš kako sam došao do tebe. Nešto me vuklo da vidim rođaku za kojuu i nisam znao da postoji. Bilo je razmirica u našoj porodici i sve se to nekako raspalo. Ali, sad si tu i ja sam dužan da ti kažem šta te čeka. Znam da se ti nisi ništa pitala o svemu ovome. Shvatio sam da sam postupio sebično,

kao i tvoj otac, i zbog toga u ovom trenutku nisam ništa bolji od njega. Janja se namrštila jer joj se poređenje s njenim ocem nije dopadalo.

– Ne razumem... Rekao si da si dobar.

– Moraš sama to da prosудиš. Ja ću ti reći ko sam i šta nameravam s tobom, ali ti si ta koja će na kraju da donese odluku. Nisam te pitao da li ti želiš da ideš sa mnom.

– Ali dao si ocu pare i ja moram...

– Ne moraš. Dao bih mu svejedno. Para bar imam. Možda si ti bila sretna u onom domu, iako je meni nije izgledalo tako. Nisam imao prava da te odvedem a da te ne pitam želiš li da pođeš sa mnom. Zato te molim da mi iskreno kažeš da li želiš da pođeš sa mnom u Beograd ili da te vratim kući ocu. Veruj mi, neće mi biti teško, ako to bude tvoja iskrena volja. Neću mu tražiti novac, čak ću mu dati još da nekako sredi onu vašu kuću. Očekujem da mi kažeš da li želiš da se vratiš ili ne. Hoćeš li to moći?

– Da, moći ću.

A Janja se zapitala postoji li ijedan razlog zašto bi odlazak u nepoznati grad s nepoznatim čovekom bio gori od povratka kući.

– Ja se bavim uvozom i izvozom, ali ne bih te davio time. Moj posao nije ni važan. Bitno je da vodim jedan udoban život, imam veliku kuću u elitnom delu Beograda, obezbedio sam sebi sve što mi je potrebno. Imam ženu, zove se Duda, dve godine smo u braku i još nemamo dece. Ona se nekad bavila manekenstvom, a danas ima svoju modnu agenciju. Duda je jedna sjajna osoba, siguran sam da ćeš to i sama odmah da uvidiš.

Odrasle ste na sličan način. I ona je rano ostala bez jednog roditelja, bila je okružena alkoholičarima i narkomanima i mnogo je propatila. Ne zna da dolaziš, pa se nadam da će biti prijatno iznenađena. Oboje mnogo radimo, tako da ćeš pomalo biti usamljena.

– Ne verujem da ću biti usamljenija nego pre.

– Ni ja, ali ipak moram da ti kažem šta te čeka. Nemam posebne planove za tebe. O tome ćemo pričati kad se malo bolje upoznamo.

– A kako ću da nađem posao?

Slaviša se nasmešio.

– A zašto bi tražila posao?

– Pa kako mogu da budem u Beogradu i da ne radim ništa? Kako ću plaćati stan i hranu?

– Ma, kakav stan i hranu? Ima za nas troje dovoljno, a moja kuća ima tri gostinjske sobe, tako da za to ne treba da brineš.

– Zar nije glupo da me vi izdržavate?

– Ti si moja rodaka. Ima vremena, doći će vreme da pričamo o školovanju i o interesovanjima, sad je najvažnije da se ti adaptiraš na mene, na Dudu, na Beograd, na drugi život. Mogu samo da ti obećam da ćeš imati sve što je neophodno devojci tvojih godina.

Začutao je. Janja je u tom trenutku htela da ga zagrlji. Tako ga je kratko znala, a već joj je bio bliži nego rođeni otac. No, naučila je da kontroliše

emocije, pa je samo klimnula glavom.

– U redu. Pristajem. Probaćemo. Nikad nije kasno da se vratim ocu. Slaviša je i sam sakrio osmeh i olakšanje što je ova lepa devojkica bez puno pitanja pristala da ide s njim. On ni sam nije znao šta ga je zapravo zadesilo. Jutros je krenuo na put misleći da će sesti s Mirkom i svojom rođakom i osvežiti uspomene na pokojnu sestru od tetke, da će nakon toga proći rodnim gradom, a onda će se vratiti kući i svojoj Dudi ispričati sve. Nije ni sanjao da će na ovoj pumpi sedeti s mladom devojkicom, piti kafu i pričati joj o njenom budućem životu.

6. Poglavlje

Devet godina kasnije jarkocrveni audi zaustavio se na autoputu. Žena stepenasto ošišane smeđe kose izašla je iz kola, naslonila se na haubu i posmatrala benzinsku pumpu preko puta. Automobili su jurcali pored nje, neki momci su stali mislivši da joj treba pomoć, ali im je ljubazno objasnila da je sve u redu. Vratila se u prošlost, u onaj dan kad ju je Slaviša poveo sa sobom u nepoznato. Smešila se i uzdahivala u isto vreme – da joj je tad neko rekao kako će postati sve ovo što je danas, mislila bi da je lud. A postala je. Janja, koja je sa sobom iz provincije donela tri para pantalona i nekoliko majica, Janja koja je u Beograd došla kao iz džungle, Janja koja je na prvoj pozorišnoj predstavi mislila da će umreti od sreće, sad je stajala naslonjena na haubu svog automobila. Na sebi je imala skup kostim poznatog kreatora i cipele vredne sedam konobarskih plata, a na levoj ruci prelep verenički prsten. Prvi put nakon devet godina vraćala se u svoj rodni grad.

Spremala se kiša. Sivi oblaci navukli su se nad pumpu, a jedna kap kiše kanula joj je na nos. Vratila se u auto, pustila omiljeni CD i ponovo nastavila da vozi. Znala je da ima još sat vremena za obnavljanje uspomena, za preispitivanje ko je i šta je sada. Znala je da sad s ponosom može da se prošeta centrom gradića. Imala je zvanje doktorke, a sve na njoj je bilo toliko pedantno da se niko ne bi ni usudio da je poveže s nekadašnjom prljavštinom. Nevidljivi znak na čelu bio je, ipak, težak teret. Da li ljudi veruju još uvek u to da vuk dlaku menja, ali čud nikad? Prisećala se svega. Mozaik boljeg života koji je dobila zahvaljujući Slaviši i Dudi sklapao se svakim metrom pređenog autoputa. Vozila je sporo kako bi prošlosti dala dovoljno vremena da joj se sasvim otkrije. Mnoge stvari je zaboravila, čak i mnoga svoja osećanja. Pamtila je samo ono važno.

Kad su došli u Beograd, Duda ih je dočekala srdačno. Farbana plava kosa, uvijena iznad ramena, natapirana na temenu u stilu Merlin Monro, otkrivala je lepo, nežno lice četrdesetogodišnje žene. Duda je imala krupne plave oči, prćasti nosić i izrazito svetlu put. Janja je još tada primetila njen neobični stil oblačenja. Ne znajući da će imati nezvanog gosta na večeri, muža je dočekala u dugoj, poluprovidnoj plavoj haljini, koja je pratila liniju tela i otkrivala upadljivu mršavost bivše manekenke. Na sebi je imala puno nakita, a Janji se naročito svidela teška plava ogrlica koja je zveckala pri Dudinom hodu. Vremenom je Janja dosta naučila od te dame, pogotovo kad je u pitanju moda, doterivanje, sitna ženska lukavstva kojima se prikrivaju nedostaci. Isto veče odveli su je u ogromnu sobu s mnogo ugrađenih ormana i mekanim krevetom, rekli joj da se smesti i osveži u kupatilu preko puta. Brzo se raspakovala i otišla u kupatilo. Sa donjeg sprata, iz prelepe bledoružičaste dnevne sobe, čuli su se glasovi. Nije smela da prisluškuje, jer se plašila da Duda svojim umilnim glasićem ubeđuje Slavišu da mala provincijalka ne može da ostane kod njih. Kupatilo je bilo plavo. Nekoliko minuta se divila pločicama, velikim i čistim ogledalima, uredno složenim peškirimima, a onda je ugledala gomilu bočica i kremica i shvatila koliko je stvari u životu propustila. Potražila je sapun i začudila se što među svim tim stvarima nije mogla da ga nađe. Na kraju je uzela bočicu s tečnim sapunom, oduševila se njegovim nežnim mirisom i odlučila da ga upotrebi za tuširanje, pretpostavljajući da u kupatilu mora da postoji i nešto drugo što je mogla da iskoristi, ali nije htela da eksperimentiše. Vratila se u sobu i čekala. Napolju se već smrklo. Iza krova susedne kuće blještale su brojne neonske reklame. Ne usuđujući se da pipne bilo šta, nije upalila ni svetlo, jer je zaista verovala da se u toj kući neće dugo zadržati.

Začula je najpre korake, a onda i kucanje na vratima. Tiho je promrmljala „da“ i Slaviša je zakoračio unutra.

– Zašto sediš u mraku?

Upalio je svetlo. Janja je gledala u svoja stopala, odbijajući da podigne glavu kako na ujakovom licu ne bi ugledala izraz žaljenja ili izvinjenja što će morati da je vrati ocu.

– Večera je gotova. Hajdemo dole.

Nije bilo onako kako je očekivala. Bio je nasmejan i smiren.

– Ujače...

– Zovi me Slaviša. Ujak je, ipak, nekako...

– Dogovoreno. Slaviša, da li se tvoja žena ljuti?

– Duda? Ma ne, odakle ti to?

– Ne znam, verujem da ste dole pričali o meni. Ne bih volela da je taj

razgovor trajao toliko dugo zato što si je ti ubeđivao da ostanem. Ne treba da remetite svoj mir zbog mene. Ne želim nikom da smetam.

– Ludice mala, Duda je oduševljena. Jedva čeka da te sutra povede u kupovinu. Hajde, uostalom, videćeš i sama.

Koliko god joj zvučalo bajkovito, Janja se zaista uverila da je Slaviša rekao istinu. Kako je vreme odmicalo, toliko se zbližila sa Dudom da joj je ova postala druga majka. Blaga, uvek vesela žena, i pored gomile posla u svojoj modnoj agenciji uvek je imala vremena za Janju. Ne samo da su je sutradan obukli od glave do pete, napunili joj one ogromne ormane u sobi i isprepadali je gomilom kozmetike već je bila i kod frizera, kozmetičara, pedikira i manikira, a onda i na depilaciji, gde je jedva uspevala da zadrži suze od bola. No, gledajući Dudu, znala je da želi da postane tako uredna žena poput nje.

Slaviša i Duda su puno radili, pa je Janja često bila usamljena, ali im to nikada nije rekla. Uostalom, ta usamljenost bila je raj prema onome što je osećala dok je živela s ocem. Osam meseci nakon dolaska Janja je već znala pojedinosti iz života svog ujaka. Kasno se oženio jer je bio pretrpan poslom, pa mu je odgovaralo da bude švaler, da menja žene samo da bi imao satisfakciju te vrste, a onda je na jednom putu u avionu upoznao Dudu, i sve se promenilo. Venčali su se prilično skromno jer su oboje bili umorni od gomile ljudi, lažnih prijatelja i svećanih dešavanja. Jako su želeli da imaju decu, ali im sudbina nije bila naklonjena. Veštačka oplodnja je bila jedini spas, a kako su voleli sve što je prirodno, nisu pristali na tu varijantu. Posećivali su razne stručnjake i nastavili da veruju da će im se ostvariti najveća želja. Duda je pričala Janji kako je rasla pored majke koja je bila narkomanka i kako ju je u sedamnaestoj godini silovao majčin tadašnji dečko, pa se otisnula od kuće i preživela samo dno pre nego što je dospela na naslovnu stranu jednog modnog magazina, slikana do pola obnažena. Karijera manekenke ju je oterala u alkohol, ali se sposobnošću da pije sama bar izdigla iznad duhova prošlosti. Nije želela da je bilo ko vidi u delirijumu, pa je na snimanjima i u javnosti uvek izgledala kao preporođena. Iz svega toga izvukla ju je majčina smrt i pismo koje joj je ova ostavila – testament u kome je ćerki zavetovala svoju želju za životom. Tada je i Duda shvatila da voli život, pa je prestala da pije. Kasnije je otvorila svoju modnu agenciju i upoznala Slavišu.

Janja je upisala medicinu. Završila ju je u neočekivanom roku. Učila je i trudila se, željna da bar tim uspehom uzvratila Slaviši i Dudi za sva dobra koja su joj učinili. Bila je godinu dana na specijalizaciji u Londonu, tu je savršeno naučila da govori Engleski, ali je istovremeno bila i nesrećna jer je bila daleko od ljudi koje je volela. Jedva je dočekala da se vrati u Beograd. Međutim, nije uspela da se zaposli kao lekar. Bilo je malo posla za pedijatre, tako da ju je Duda nagovorila da neko vreme vodi projekat modne linije za dame. Janji se svideo taj posao, bio je kreativan, a i tu je

upoznala svoju prvu ljubav, Lazara, s kojim se samo godinu dana nakon prvog poljupca i verila. On je bio dizajner, ali poprilično normalan. Nosio je opuštenu garderobu, delovao je skromno, jedino je njegova previše kratka kosa ofarbana u belo odavala da se u njemu ipak mešaju zrnca ludila s kreativnošću. Radio je samostalno, ali je bio savetnik grupi dizajnera koji su radili na Dudinom projektu. Odmah su osetili obostranu simpatiju. Janja ga je dugo ignorisala, svesna da je sa svojih dvadeset i sedam godina još uvek devica i da ju je sramota da to otkrije bilo kome. No, Lazar je imao strpljenja i volje da je osvaja, pa je nakon desetak večera i nekoliko stotina poziva i poruka nekako uspeo da je poljubi. A onda mu je trebalo još tri meseca da otkrije tajnu te neobične devojke i da bude zaista iznenađen. To mu je bio strašan izazov, a u tom izazovu zaljubio se do ušiju. Zato ju je i zaprosio, a ona je pristala. Napravili su veridbu, nakon koje je Lazar otišao na šest meseci u Njujork, gde je potpisao ugovor s jednom modnom kućom, tako da su odložili venčanje do njegovog povratka. Tih šest meseci produžilo se na još šest, ali je Janja verovala da je karijera na prvom mestu i da nema potrebe da Lazar prekida uspeh koji je imao u Americi zbog nje. Na njen nagovor on i jeste ostao u Njujorku još dva meseca i trebalo je konačno da se vrati, pa da se konačno venčaju.

7. Poglavlje

Skrenula je s autoputa. Kućice za putarinu ostale su iste. Jedan namrgođeni čovek uzeo je od nje karticu i promrmljao svotu koju je trebalo da plati. Otvorila je svoj kožni novčanik i izvadila krupnu novčanicu.

– Nemaš ništa sitno?

– Ne. Nemam.

Videlo se da je besan, skoro joj je bacio kursor preko prozorčeta. Međutim, Janju to nije iznerviralo. Dovoljno je zarađivala, a i Slaviša i Duda su joj davali sve što bi poželela. U neku ruku gledali su je kao svoje dete. Činilo se da su je usvojili i da su se pomirili s tim da nemaju svoje dete. Sad su već bili prilično stari za novo roditeljstvo, a i Duda je imala probleme sa zdravljem. Nekoliko operacija bubrega učinile su je tromom, još bleđom i mršavijom, ali nije gubila svoj optimizam i osmeh. Iako se Janja pre veridbe preselila u iznajmljen stan u samom centru grada, svakodnevno je bila u kontaktu sa Slavišom i Dudom. S njima je zaista imala odnos kao s najboljim roditeljima na svetu.

I kad je krenula na ovaj put, Slaviša je insistirao da ide s njom. Jedva ga je ubedila da ide sama, jer nije želela da s bilo kim podeli sećanje na sramotu, na rasulo jedne porodice i na sve ono čega više nije želela da se seća. Morala je sama da reši i prodaju očeve kuće i suočavanje s prošlošću, a i stidela se postupaka svog oca u toku tih devet godina. U početku je sve funkcionisalo. Slaviša je redovno slao novac. Janja je ocu slala pisma, ali joj on nije odgovarao. Tri godine ga nije ni videla ni čula. Onda je, nakon tri godine ćutanja, počeo da pravi probleme. Zvao je Slavišu i tražio još para, čak mu je pretio kako će ga tužiti jer mu je odveo kćer. Iako je Slaviša svaki put strpljivo plaćao sve više, videlo se da neće moći dugo da trpi ucenjivanje. Kasnije se pojavio neki advokat, koji je tražio veliku sumu novca da se ne ide na sud i Slaviša je pukao. Otišao je u rodno mesto, a Janja nikad nije saznala šta se tamo desilo. Otac se nije javio pet i po godina. Pretpostavljala je da ga je Slaviša isplatio. Pre nekoliko meseci komšinica iz prve kuće do očeve panično je javila da je Mirko Struja doživeo šlog, ali da nijedna bolnica ne želi da ga primi jer nema zdravstveno osiguranje, a ni pare. Slaviša je organizovao smeštaj u privatnoj klinici, doveli su Mirka u Beograd, tamo je poživio još nekoliko dana, a onda je sahranjen na Novom groblju po Janjinoj želji, jer je znala da će bar tu obilaziti njegovo počivalište. Nije imala nameru da se vrati u rodni grad. Na sahrani je plakala, mada nije znala šta zaista oseća. Pomisao na to da je ostala bez oca, ma kakav on bio, terala ju je da žali sebe. Trudila se da se seća onog veselog čoveka, sjajnog električara, kakav je bio pre nesreće s kamionom, ali su joj se ipak u misli vraćali udarci, majčin plač i njeno kontrolisanje suza. Sad je, konačno, na grobu mogla da zaplače ispred svog oca, a da zna da je on neće zbog toga povrediti. Taman kad je mislila da je očevom smrću završeno jedno poglavlje njenog života, javio se neki mladić, predstavivši se kao preduzimač, i zatražio da se sastane s naslednicom kuće, preko puta pijace, gde je imao nameru da izgradi trgovinski centar. Želela je da sve to završi telefonom, da samo kaže broj računa na koji bi joj uplatili novac, ali je on insistirao. Prvobitan dogovor je bio da on dođe za Beograd, ali je spomenuo da u kući ima nameštaja i sitnica koje bi ona sigurno želela da sačuva. U prvom momentu je nije bilo briga za sve te stvari. Nije bilo uspomene koju je želela da sačuva, ali onda se setila svoje majke i donela najtežu odluku da se vrati u rodno mesto i dovrši i tu poslednju epizodu. Srce joj je kucalo tako jako da je mislila da će da dobije infarkt. Bila je tu, napokon, a kao da joj je prvi put.

8. Poglavlje

Na trenutak je pomislila da je na pogrešnom mestu. Ništa joj nije bilo poznato. Tamo gde je nekada bila mesara starog Bude stajala je moderna zgrada. Na nekada pustim parcelama izgrađene su velelepne kuće. A onda je prepoznala staru opštinsku zgradu ispred koje je i dalje stajala zapuštena fontana. Ljudi su prelazili ulicu bez obaziranja na saobraćaj. Pokušavala je da prepozna neko lice, no nije uspela. Kao da nije došla u onaj isti grad iz koga je pre devet godina misteriozno otišla. Zalutala je dva puta i našla se u delovima kojih se sećala kao kroz maglu. Na kraju je pitala starijeg prolaznika gde je pijaca. Čovek joj je ljubazno objasnio da će nakon tri skretanja udesno naići na nju. Pamtila je samo dva semafora iz svog detinjstva, ali oni nisu bili tu. Napokon je ugledala pijacu. Bila je veća nego što ju je pamtila. Uokolo su izgrađene male drvene kućice, pretvorene u prodavnice mešovite robe, kineske butike i pečenjare. Jedva je pronašla parking na kome će bezbedno moći da ostavi svoj auto. Našla je jedno mesto i naslonila se na sedište sklopljenih očiju. Trebalo joj je snage da se suoči s trošnom kućicom u kojoj je provela detinjstvo. Uspomene su počele da je muče, dlanovi su joj se znojili i osećala je strah. Govorila je sebi da je sad neka druga žena, da mora biti jaka i da nema čega da se stidi. Nije mogla da bira svoju sudbinu. Znala je da ne sme da poklekne pod davnim ružnim sećanjima jer je toliko dugovala Slaviši i Dudi. Prizivala je slike detinjstva, sliku majčinih poljubaca i očevog veselog zviždukanja kad bi se vraćao s posla. Izvadila je mobilni iz tašne i potražila u imeniku broj čoveka s kojim je trebalo da se sastane. Zvao se Zoran Momčilović. Pre nego što ga je okrenula, predomislila se. Htela je da što pre završi papirologiju i dogovor i da se vrati u svoj topli stan u Beogradu, pa da telefonira Lazaru i Slaviši i konačno stavi tačku na prošlost. Međutim, sad kad je već bila na pragu kuće, nešto ju je teralo da se prvo sama suoči sa demonima. Zato je odložila poziv i uputila se prema kući laganim korakom. Konstatovala je kako se oronula fasada više i ne vidi od korova. Kad je prišla bliže, shvatila je i da je veći deo drvene ograde iščupan, tako da nije postojala granica između ulice i dvorišta. Kapija je bila odvaljena i bačena. Neki stariji ljudi sedeli su u kafani preko puta i kroz veliko staklo su je posmatrali. Niko je nije prepoznao, ali su se pitali šta jedna elegantna žena radi na takvom mestu i zašto se tako odlučno probija kroz korov u kuću pokojnog Mirka Struje. Uzela je ključ iz tašne, jedinu zaostavštinu svog oca i otključala vrata. Unutra je mirisalo na vlagu. Pripalo joj je muka. Pre bi istrpela težak duvanski dim i pivo u nosnicama. Nameštaj je bio tu. I flaše su stajale svuda okolo. Staklo na kuhinjskom prozoru bilo je razbijeno, a sudopera je bila puna buđavih tanjira. Pošla je u svoju sobu.

Očito da njen otac nikada nije ulazio unutra. I dalje je preko kreveta bio prebačen isti žuti prekrivač koji je zategla pre nego što je otišla zauvek sa Slavišom. Soba je bila puna paučine. Nije mogla dugo da izdrži unutra. Vratila se u dnevnu sobu i zastala pred zatvorenim vratima roditeljske sobe. Nije znala da li bi trebalo da uđe unutra. Od kad je majka umrla, Janja nikada nije kročila u sobu koja je postala očevo skrovište. Plašila se da bi unutra mogla da naiđe na duh oca, na nered koji bi otkrio još užasnije tajne njenog porekla. Otvorila je vrata. Veliki bračni krevet bio je nakrivljen. Na njemu je bio samo jastuk, a nekad bela jastučnica sasvim je posivela. Na zidu je visila crno-bela fotografija s venčanja njenih roditelja. Zastala je da je osmotri. Tako su bili lepi – otac zalizane kose, nasmejan i pun života, a majka stidljivog pogleda, pripijena obrazom za rame svog voljenog. Janji su suze potekle niz lice. Pribrala se i nastavila da razgleda sobu. Začudila ju je tolika urednost. Tu nije bilo nijedne jedine flaše. Otvorila je glomazni orman. Bile su tu očeve i majčine stvari, uredno složene. Tek tada je Janja shvatila da je Mirko Struja sve držao pod konac. Možda je to bio jedini način na koji je umeo da pokaže poštovanje prema preminuloj supruzi. Ova soba je bila van stvarnog sveta, oaza prošlosti i nekog lepšeg života, u kojoj je njen otac bar u snovima mogao da veruje da do one nesreće nikad nije došlo i da, kao posledica toga, nije bilo ni onih udaraca i užasnih reči upućenih njenoj majci.

Naišla je i na dva albuma punih fotografija iz detinjstva. Bila su tu i pisma koja su dobijali od rođaka i prijatelja, razglednice i čestitke, kutija s ukrasima za jelku. Iako je mislila da ništa iz kuće neće želeti da ponese sa sobom, Janja je sad ipak znala da će u Beograd vratiti nešto od tih uspomena. Ruke su joj bile sasvim crne od prašine. Otišla je u kupatilo, oprala ruke, a onda malo razmislila o svojim planovima. Nazvala je Slavišu i ispričala mu šta namerava. U njegovom glasu je osetila uznemirenost, ali je uspela da ga smiri i na kraju uveri da je zaista sve u redu. Zatim je pozvala Zorana Momčilovića, javila mu da je u kući, ali da je zbog oronulosti i nehigijene u napuštenom prostoru najbolje da se nađu za sat vremena u nekom kafiću u centru. Predložila je „Hollywood“, mesto gde je nekad radila kao konobarica, i jako se iznenadila kada je čovek pristao da se tu sretnu, jer je očekivala da će joj reći kako takav kafić više ne postoji.

Raspitala se da li hotel „Pluton“ još uvek postoji, a onda se uputila tamo, prijavila se na recepciji, i popela u sobu da se istušira i presvuče. Našminkala se i peške uputila ka centru grada.

9. Poglavlje

Među novim lokalima, prepoznala je onaj u kome je nekada radila. Ušla je unutra, ne skidajući naočare za sunce. Za malim okruglim stolovima sedelo je nekoliko momaka. Pogledali su je s neskrivenim interesovanjem. Jedan dugokosi klinac je čak i zviznuo. Pravila se da ne primećuje. Sela je u separe i osvrnula se da pogleda ima li nekog čoveka koji bi ličio na Zorana. Nije ga ugledala. Mlada devojka, rumenih obraza prišla joj je s osmehom i pitala šta će da popije.

– Kapučino i kiselu vodu. Recite mi da li je bio ovde jedan gospodin, ne znam tačno kako izgleda, bavi se graditeljstvom.

Devojka ni trenutak nije oklevala pre odgovora.

– Mislite na Zorana? On je rekao da čeka neku gospođu.

– Da, da, zove se Zoran Momčilović. Nemojte mi reći da je otišao?

Janja je bila svesna da je kasnila najmanje petnaest minuta.

– Ne, tu je on, nije otišao. Sedi u donjem delu.

– Donjem?

„Holivud“ nije imao donji deo, ali to je očigledno bilo nekad. Pogledala je u pravcu ispružene konobaričine ruke i ugledala stepenište koje je vodilo tamo gde je nekad bio podrum. Zahvalila se devojci i krenula niz stepenice. U separeu, okrenut leđima, sedeo je Zoran. Prilazila mu je analizirajući ga.

Ustao je nasmešio se i pružio ruku. Kolena su joj zaklecala. Nešto u tim modrozelenim očima bilo joj je strahovito poznato. A opet, toliko lepog čoveka nikada nije videla.

– Izvinite što kasnim. Nije ovo više tako mali grad kao što ga pamtim.

– Ništa, nisam ni ja bio tačan. Ovde je saobraćaj manji nego u Beogradu, ali ima dovoljno neiskusnih vozača koji onemogućavaju dolazak na vreme. Povratila se od šoka. Njegov glas ju je smirivao. Pomislila je kako pored takvog čoveka nikad ne može biti tuge.

– Rekli ste da želite ovo što pre da obavite. Znači, cenu ste prihvatili? Spreman sam da vam nakon potpisivanja ugovora uplatim dogovorenu svotu. Ako želite nešto da ponesete iz kuće pre rušenja, moji vozači svaki treći dan idu za Beograd. Ugovor može biti gotov sutra, ali sam želeo da potvrdimo sve detalje.

Klimnula je glavom i pustila ga da kaže sve što ima. Gledala je njegovu ruku dok pio kafu. Nije nosio burmu. U tom trenutku sišla je konobarica i donela kapučino i čašu vode, pogledavši čudno u Janju. Janja je shvatila da tamne naočare svakako nisu adekvatne za mračan prostor u kojem sede, ali jedva se osmelila da ih skine. Bojala se da je ne prepoznaju. Čim je otkrila svoje tamne oči, Zoran je ju je čudno pogledao.

– Bože, vi ste meni poznati!

Ruka joj je tako zadrhtala da joj je se voda prosula po pantalonama.

– Baš sam nespretna!

Na trenutak kao da je i Zoran zaboravio šta je malopre rekao i posmatrao ju je kako rukama utrljava vlažne delove odeće.

– Ja znam da ste odavde, da je vaš otac do skoro živio u onoj kući, ali rano sam otišao iz ovog grada, tako da nisam znao da ima kćerku.

Tad je i Janja povezala priču. U prvom razredu osnovne škole nisu je zanimali dečaci, ali je na odmorima uočavala starije devojčice kako se grupišu u blizini crnog momka, uvek nasmejanog. Jednom je na zidu škole osvanuo natpis „Zorane, volim tvoje zelene oči!“, i nekako je znala da je to upućeno njemu. Već sledeće godine nije ga viđala na odmorima. U svojoj devetnaestoj godini sedela je s Cecom u bašti ovog istog kafića, predavale su smenu kad je ulicom prošao „mercedes“ iz koga se čula muzika. Ceca je uzdahnula.

– Eh, kad bi se ovaj setio da se oženi nekom devojkom iz svog grada, pa da je povede tamo u Španiju, gde bi joj bio kraj.

Iako tada Janja nije imala pojma da se u tim kolima vozi isti onaj neodoljivi dečak kome su bile upućene reči ljubavi na školskom zidu, primetila je da Ceca ne misli na bilo koju devojku, već na sebe.

– Ko je to, bre?

– To ti je Zoran, Miletov. Sin nekadašnjeg predsednika opštine.

– Zar Mile ima sina?

– Ima, ali kad su se on i njegova prva žena razveli, majka ga je odvela sa sobom u Španiju. Zoran nije dugo dolazio kod oca, ali poslednje dve godine leti dođe i svima pravi zazubice.

Janja ga je još jednom videla, nekoliko dana kasnije. Vraćala se s posla, a on je zastao da kupi novine na kiosku. U prolazu su se pogledali, a on joj se nasmešio. Od tog osmeha živela je narednih mesec dana.

Od tad ga više nije videla. Zato ga i nije prepoznala.

– Ja sam rešila da ostanem ovde još jedan dan. Uzela sam sobu u hotelu, tako da sutra možemo da rešimo sve oko ugovora. Iz kuće neću nositi krupne stvari. Jedino bih volela da staru garderobu mojih roditelja poklonim nekome. Oko toga biste mogli da mi pomognete. Da li znate gde bi to bilo najbolje da se odnese?

Zoran ju je pogledao podignute obrve.

– Humanitarac? Da, lepo je to od vas. Mada se plašim da su u ovom gradu i siromašni ljudi postali sujetni. Kad sam rešio da se vratim u Srbiju, učinio sam to jer volim svoj narod. Međutim, moram priznati da sam se razočarao u mnoge stvari koje su me dočekale. Moja majka se bogato udala, očuh mi je milioner, a kako nemaju svoje dece, prihvatio me je potpuno bez predrasuda. Odškoloval sam na najboljem pravnom fakultetu u Barseloni i moja odluka da se vratim u domovinu donela mi je ogromnu sumu novca kao poklon za novi život.

– Vi ste pravnik? Kakve to veze ima sa građevinom?

Nasmejao se kao da je očekivao baš to pitanje.

– Ima, ali vrlo malo. Kao advokat ovde bih imao dosta posla, ali ipak sam shvatio da je bolje graditi nešto korisno i profitabilno za veći deo zajednice, nego zastupati pojedinca. Moji izazovi su veliki, a ulaganje u jedan moderan tržišni centar je veći projekat od odlazaka na sud i hvatanja promenjenih zakona.

Janja se složila s tim.

– Hteo sam da vam kažem kako će vaš gest poklanjanja starih stvari biti u ovom gradu dočekan na nož. I oni najbedniji pre će vam pljunuti u lice nego što će vam se zahvaliti. Poklonu je počelo da se gleda u zube, siromaštvo je shvaćeno kao sramota, a ne kao nesreća. Ne predlažem vam da ovde pokušavate da budete dobročinitelj. Pre biste sve to prodali na pijaci nego što biste mogli nekome da poklonite.

Shvatila je šta joj priča. Na ulicama Beograda sretala je promrzle Romkinje s malom decom u rukama, koje su je psovale kad bi im dala metalni novac.

– Pa šta onda da radim? Žao mi je da te stvari propadnu.

– Imam jedan predlog, ali... To bi vam oduzelo dragoceno vreme, a siguran sam da bi vam i bilo teret.

Janja ga je radoznalo pogledala.

– Recite?

– Trideset kilometara odavde postoji porodica sa deset članova. To su vredni i skromni ljudi, žive u kući napravljenoj od blata, greju se kraj stare peći, imaju jednu dečju sobu gde najstarija deca leže na podu. Uzgajaju svinje i ovce, nešto povrća za prodaju i nešto da se prehrane. Deda je već star i bolestan, a nemaju socijalnu pomoć. I majci je pre pola godine otkriven rak na materici, ali ovde nema uslova za hemoterapiju. Ja im s vremena na vreme šaljem pomoć, bar jednom mesečno odnesem gomilu hrane i poklona. Nameravam i da majci te dece obezbedim odlazak u Beograd na pregled i na moguću operaciju. Naime, deda, koji sad leži u pocepanoj pidžami poticao je iz gospodске kuće. Otac mu je bio bogataš koji je izgradio i opštinu i biblioteku. Međutim, komunizam ih je sveo na ovo što su sad. Bacili su ih u pustaru, dali im komad zemljišta u zamenu za bogatstvo koje su imali. Za njih to nije njihovo prokletstvo, već prokletstvo nekog drugog vremena. Njima bi sve to dobro došlo. Janja je bila oduševljena Zoranovom pričom. Oborio je s nogu.

– Kako vi to sve znate?

– Interesovala me je istorija ovog grada kad sam pre dve godine odlučio ovde da ostanem. Pronašao sam podatke o porodici Protić i o njihovom velikom imanju. To me je zainteresovalo, pa sam ih pronasao. Naravno, nije mi palo na pamet da su naslednici jednog velikog dobrotvora spali na puko preživljavanje.

– Ja bih volela da njima dam sve što će im koristiti!

Ovo je rekla s ogromnim zanosom.

- Ja ću im odneti sve to što mi date.
 - Srce bi mi bilo na mestu kad bih i ja upoznala te ljude.
- Pažljivo ju je gledao, kao da misli da ona želi da ti jadni ljudi saznaju ko im je to sve poklonio.
- Vi ste videli kako izgleda kuća mog oca. Sigurno ste čuli kakav mu je bio život.
 - Čuo sam nešto, da.
 - E, vidite, do moje dvadesete godine ona kuća je bila i moj dom. I, verujte mi, nije izgledala mnogo bolje nego sad. Dakle, moji razlozi zbog kojih želim lično da upoznam tu porodicu proizvod su onoga što sam ja nekada bila. I meni je život promenio kamion, pogrešan trenutak mog oca, sekund na koji nisam mogla da utičem.
- Zoran je i dalje gledao bez promene izraza lica.
- Vi niste nikad bili siromašni, pa vam je teško da me razumete.
- Iznenadila se kad je osetila da njegova ruka hvata njenu i steže je.
- Razumem ja vas. I to je sasvim u redu što želite da ih upoznate. Samo ne želim da vam oduzimam vreme, jer ste mi delovali kao da ne želite da gubite vreme. Možemo već sutra da se odvezemo tamo.
- Janja je mislila da ovde neće ostati duže od jednog dana. Sada nije imala neku želju da ode. Znači, sledio je još jedan telefonski poziv kojim je morala Slavišu da ubedi da je sve pod kontrolom.
- Mogu li nešto da vas pitam?
- Pogledala ga je uplašeno.
- Rekli ste mi da ste bili siromašni. Sada dok vas gledam, teško da mogu da zamislim da ste nekad živeli u onoj kućici. Otkud ta promena?
- Laknulo joj je. Kad god bi pričala o svom boljem životu, vraćalo bi joj se samopouzdanje.
- Niste vi jedini koji imate velikodušnog očuha.
 - Udali ste se za nekog imućnog?
- Primetila je da sad Zoran traži trag burme na njenoj ruci.
- Ne, nisam se udala. Moj ujak je jednog dana došao da me upozna. Taj dan je bio najsrećniji dan u mom životu.

10. Poglavlje

Zoran je zamolio dečake koji sede u gornjem delu kafića da mu nešto pomognu. Janja se čudila kako su se čak dvojica odmah pojavila, s poštovanjem u očima. Dao im je Janjina dokumenta da ih fotokopiraju, nagradivši ih novcem. Obavili su sve u roku od deset minuta.

- Dobra su to deca, ali bojim se da ne krenu pogrešnim putem. Kad završim tržni centar, kupiću bioskop kod parka da napravim nešto za njih.

- Lepo od vas.
- Znam da je sve ovo za vas bilo izuzetno naporno. Idite da se odmorite jer vas čeka još jedan težak dan. Rado bih vas pozvao na večeru, ali znam da bi to bilo nametanje. Odvešću vas u hotel.
- Janja nije bila umorna. Štaviše, rado bi ostala u njegovom društvu koliko god je moguće. Ipak, i sama je shvatila kako je njegov poziv na večeru više bio gest učtivosti.
- Hvala vam, ali nema potrebe da me vozite. Želim da se prošetam.
- Da vas otpratim?
- Ne, moje šetnje su naporne muškarcima.
- I mislio sam da ćete me odbiti. Delujete kao vrlo samosvesna i samostalna žena kojoj se ne vredi suprotstavljati.
- Platio je račun i izašli su.
- Da li vam odgovara ujutru u jedanaest? Do tad će i ugovor biti gotov. Posle možemo do vaše kuće da proveremo šta vi nosite sebi, a šta ćete ostaviti za porodicu Protić.
- Pomisao da će on da uđe u kuću i vidi u kakvoj je prljavštini živeo njen otac plašila ju je.
- Ja bih sve to sama obavila. Ujutru ću otići tamo ranije, označiću šta je za porodicu Protić i spakovaću sebi one stvari koje ja želim da ponesem. Smatrala je da se dobro izvukla.
- Vaša želja je za mene zapovest.
- Pomislila je da joj se on udvara, ali je i dalje imala utisak da izgleda kao ona aljkava Janja, u izbledelim pantalonama. Da su se sreli u Beogradu, bila bi svesna da izgleda prelepo.
- Onda šaljem vozača u dvanaest? Odgovara?
- Ustajem rano, biću gotova do tad.
- Kako želite. Znači u podne kod hotela?
- Da.
- Rastali su se. Janja nije mogla da primeti da se Zoran osvrnuo pre nego što je zamakla njegovom pogledu.

11. Poglavlje

Kad je stigla u hotel, konstatovala je kako je provela puna dva sata sa Zoranom. Legla je na krevet i zatvorenih očiju razmišljala o svemu što joj se dogodilo. Po glavi joj se muvao Zoranov lik. Kad je izašla na terasu, svež vazduh ju je prosto izmamio da krene u grad i potraži neki restoran u kome će večerati.

Šetala je gradom već sigurna da je niko neće prepoznati. Janja je

memorisala sva. Poredila je sadašnji izgled grada s onim što je pamtila iz mladosti. Sve je bilo svetlije.

Pronašla je lep restoran, muzika je bila tiha, a svaki sto bio je zaklonjen od pogleda cvećem. Nasmejala se sama sebi kad je pomislila na onu mladu Janju – ta nikada ne bi poverovala da će jednog dana moći da uđe u jedan otmeni restoran i sama sebi plati ukusnu večeru.

Nakon pola sata u restoran je ušao par debelih ljudi koji su se bahato ponašali. Bili su joj smešni ti bogataši bez manira. Ali kad je bolje zagledala ženu crvene kose, prepoznala je Cecu, nekadašnju koleginicu iz „Holivuda“. Imala je isto lice, ali ne i onaj čežnjivi izraz devojke koja želi da bude odvedena odatle. Janja je poželela da se sakrije. Međutim, već u sledećem trenutku pomislila je kako bi volela joj se javi, jer joj je ona bila jedina prijateljica. Pozvala je konobara i zamolila ga da im odnese piće, da ženu pozdravi od Janje, ćerke Mirka Struje. Konobar je očito bio suviše mlad i nije mu ništa značilo ime njenog oca. A začudo, Janja ga se nije stidela. Od Zoranove priče o Protićima koji shvataju da nisu zločinci ako su siromašni, i sama je sredila neke svoje misli.

Ceca je odmah dotrčala, zajapurena, okrupnjala i uvučena u preusku sivu haljinu. Zagrlile su se, ali Janja je znala da te svinjske oči pokušavaju da razaznaju kako je od one aljkave devojke mogla da se pretvori u ovako lepu ženu. Popričale su, a Ceca je ignorisala svog muža. Prvo se čula Cecina priča – brak od godinu dana završio se tučom na ulici i brzim razvodom. Taj čovek je bio lokalni lopov, jedini koji je mogao da proguta lošu reputaciju svoje žene, jer nije imao bolju priliku. Ceca je bar imala porodičnu kuću u koju je mogao da se uvali. Nakon toga je šest godina bila sama, a onda je počela da se viđa s jednim uglednim gospodinom čije ime nije htela da izgovori. Janja je bila sigurna da joj to ništa nije značilo i da bi svakako upoznala „onog tamo“, povratnika iz Nemačke, koji je bio lud za njom i s kojim sad ima dobar brak, baziran na alkoholu. Janji je ipak bilo drago što je Ceca srećna. Ukratko joj je rekla svoje razloge zašto je tu. Ceca je postavljala mnogo pitanja, ali ih je Janja vešto zaobilazila. Zaista joj se nije pretresao život s ovom ženom, ma koliko da je bila obradovana susretom.

– Do sutra si ovde?

Janja je klimnula glavom.

– Mogla bi da svratiš na kafu pre polaska, pa da vidiš u kakvoj kućerini sad živim!

– Rado, ali neću imati vremena. Moram da završim sve oko prodaje očeve kuće, pa se vraćam u Beograd.

– To kupuje lepi Zoki?

Janja se zbunila.

– Verovatno.

– Ma znam, on gradi tržni centar preko puta pijace. Kakav je to dasa! Janja se setila onog Cecinog jadanja pre mnogo godina kad su iz bašte posmatrale Zoranov mercedes.

– Da, lep čovek.

– Samo nemoj da se zalećeš, Janjo. Opasan je taj. Od kad se vratio iz inostranstva, devojke samo o njemu govore, a nema lepotice koju nije overio. I svaka se nadala da će baš nju da oženi, ali jok! Ima onu ženu, živi u Barseloni. Ta kad dođe, Zorana nema na ulici.

Janja je htela da zna nešto više o toj Zoranovoj devojci iz Španije, no bojala se da bi Cecu to moglo da navede na pomisao da joj se Zoran dopada.

– Ja sam verena.

– Stvarno?

– Venčaću se, samo da mi se verenik vrati iz Amerike. Tamo radi na jednom projektu.

– Čestitam! Verenik iz Amerike! Malo bolje od ovog mog iz Nemačke. Janja je u sebi pomislila da se Lazar ipak više razlikovao od Cecinog nekulturnog prasca.

– Samo mi nije jasno, ako si verena, gde ti je prsten?

Ceca pokazivala crtu primitivnog lukavstva. Videla je da Janja nema verenički prsten i odmah ju je stavila u koš žena koje zavide udatima, pa i same lažu da će to uskoro biti. Janja je smatrala kako je apsurdno da joj objašnjava da je prilikom jedne lekarske kontrole, dok je išla na rendgen, skinula sav nakit sa sebe. Posle ju je mrzelo da ga opet stavlja, pa ga je gurnula u torbu, koja je nakon toga u supermarketu, u ogromnoj gužvi isečena, a sav nakit, zajedno s novčanikom i bankovnim karticama, pokraden. Lazar je tad već bio u Americi i kad mu se javila plačući za prstenom, umirio ju je rekavši joj da će uskoro dobiti burmu i da joj verenički prsten i neće biti potreban. Zato je samo rekla Ceci da je veridba bila neklasična jer je bila na brzinu.

Kad se vratila u hotel i ušla u sobu, preplavio ju je umor, pa je odlučila da legne.

12. Poglavlje

Sledećeg jutra probudila se rano, pa je stigla pred pijacu u ono vreme kad su najvrednije domaćice obavljale kupovinu. Zvukovi su je podsetili na njena nekadašnja jutra. Od ljubaznog seljaka s prve tezge uzela je veliku kutiju i do jedanaest sati spakovala sve one sitnice koje je želela za sebe. Napravila je spisak nameštaja i stvari za koje je mislila da će biti dobri i korisni za porodicu Protić. Kad se vratila u hotel, bila je prljava od glave

do pete, ali je znala da bar pred rušenje, kuća izgleda kao da je u njoj bila ženska ruka.

U podne ju je pokupio vozač. Njen ljubičasti komplet s crnim krupnim detaljima u obliku dijamanata, neobično dizajniran i skrojen po njenoj meri savršeno joj je pristajao. Znala je da će u suknjici do kolena njene duge noge izgledati privlačno i da će crne cipele s visokim potpeticama još više istaći njenu gracioznost. U sebi se zahvaljivala Dudi što ju je naučila da na svako putovanje nosi više stvari. Duda je govorila:

„Nikad se ne zna šta će ti trebati. Možeš da upoznaš svog princa kad se najmanje nadaš. Usput može da ti pukne guma, pa da se pojavi neki lepotan. A i da se ne pojavi, možda ćeš morati sama da je menjaš, pa ćeš se isprljati i otići na poslovni sastanak kao automehaničarska cura. Šta ti je teško? Ionako ideš kolima, staviš kofer u gepek i mirna si. Ne zaboravi crne cipele, njih je najlakše uklopiti.

U Janjinom slučaju Dudin savet je bio pravi pogodak.

Zoran ju je dočekao u odelu, ali bez kravate i s nemarno otkopčanom košuljom. Bio je ozbiljniji, njegov osmeh se uzdržavao, sve dok nisu potpisali ugovor i otišli u obližnji restoran na ručak. Uzeo je spisak stvari za poklon od Janje i uposlio svoje radnike da ih natovare u kamion.

– Jeste li vi sredili svoje stvari? Mislim na one koje su vam drage i koje ćete zadržati?

– U kolima su mi. Bez brige.

– Znači, kuća je ispražnjena. Hoćete li da je vidite još jednom?

– Ne. Oprostila sam se s njom. Odavno.

Za ručkom nisu puno pričali. Janja je primetila kako ga sve žene posmatraju, osmehuju, a neke i prilaze. Telefon mu je stalno zvonio, a on je svima rado odgovarao. Ceca je bila u pravu – strahovito je opasan. A onda se setila da nije telefonirala ni Slaviši a ni Lazaru. Mislila je da je Slaviša nestrpljivo čekao na ručku. Nazvala ga je iz toaleta. Bio je prilično zabrinut kad mu je saopštila da tek uveče namerava da se vrati u Beograd, i zamolio da pravo dođe kod njega. To mu je i obećala.

13. Poglavlje

Kad su izašli iz restorana i kad je Zoran krenuo prema kamionu, bila je zapanjena. Otvorio joj je suvozačeva vrata i pomogao da naskoči na visoki prag, a onda je sam seo na mesto vozača. Primetio je njenu zbuđenost i nasmešio se.

– Znam da si očekivala vozača, ali nema potrebe da s nama ide još neko. I

ja znam da vozim ovo čudo.

Primitila je da je prestao da joj persira. Zaista, bilo bi apsurdno da sede zajedno u kamionu punom nameštaja, voze se seoskim drumom i da i dalje budu formalni.

– Iznenadilo me je što voziš kamion jer ne znam kako će to uticati na tvoj imidž.

– Ne shvatam te najbolje?

– Pa, uspešan biznismen ne bi sebi dozvolio da ga vide kao kamiondžiju.

– Misliš da sam meta mnogih devojaka?

Progutala je knedlu. Tek je sad bila svesna da je prenela čaršijske priče iako je tako kratko boravila u varoši.

– Videla sam kako te gledaju... zato sam ti to rekla.

– A ja sam mislio da si me ocenila kao zgodnog i šarmantnog, po svom ukusu, pa si mi dala kompliment iz lične naklonosti.

Imala je utisak da će crvenilo da joj izbije na uši.

– Ja sam normalan čovek i nemam čega da se stidim. Nisam poput beogradskih biznismena koji vežbaju grimase pred ogledalom da bi delovali opasnije i nadmoćnije od drugih. A kakva si ti, Janjo?

– U kom smislu?

– Ima li nešto što kriješ od sveta?

– Ne, ne verujem...

A krila je, bar sve ove godine, to da je nekad imala samo tri para pantalona, koje je nosila naizmenično.

– Razgovarao sam o tebi s nekim ljudima sinoć. Skupilo mi se malo društvo, sve uspešni ljudi ovog grada, privatnici koji će kupiti lokale u tržnom centru koji nameravam da sagradim. Mnogi od njih te se sećaju, dolazili su u „Holivud“ gde si radila.

Htela je da propadne u zemlju. Otkrio je njenu prljavu prošlost.

– Kad si mi predložila da se nađemo u nekom kafiću, pitao sam se kako ti je od svih lokala u gradu pao na pamet baš „Holivud“.

– Da, bila sam tamo konobarica.

Obuzeo ju je bes. Da li joj ovaj muškarac namerno baca u facu ono što je saznao o njoj kako bi je spustio i pokazao da njen skupi komplet i parfem ne uspevaju da okupaju onu Janju, aljkavu kćer pijanog Mirka Struje?

Zašto se, uopšte, raspitivao o njoj?

Zoran je osetio promenu u raspoloženju i glasu svoje saputnice.

– Nisam mislio ništa loše, samo sam hteo da znaš da sam se raspitivao o tebi jer si me zainteresovala.

Ove reči je prečula. Bila je suviše ljuta da bi ih konstatovala.

– I šta su ti još rekli? Baš me zanima koliko su mislili da me znaju? Jesu li ti pričali da sam mirisala na jeftin sapun, da su mi cipele bile bušne na đonovima? Jesu li ti rekli da mi je otac bio odvratn pijanac kojeg se sećam samo po broju popijenih flaša?

– Čekaj, čekaj, nema potrebe za tim. Nisam hteo da ovo shvatiš tako. Ja sam zadivljen što si se izdigla iznad svega i... Hej, stigli smo.

Ispred niske kuće od blata u susret im je potrčalo sedmoro dece, jedno drugom do uveta. U roku od pet minuta Janja je zaboravila na užasan razgovor sa Zoranom i igrala se sa decom, svesna da je Zoran sa divljenjem posmatra.

14. Poglavlje

Kod porodice Protić su se zadržali oko tri sata. Protićevi su bili inteligentni ljudi, puni života, zabavni i duhoviti. Deda je ležao na krevetu, ali ga to nije sprečavalo da s vremena na vreme i sam dobaci neku šalu. Tri dečaka i četiri devojčice izvele su malu predstavu za goste. Svi su se jako obradovali nameštaju, pogotovo frižideru koji je bio duplo veći od onog koji su imali. Jedva su se rastali, a Janja je obećala da će ubrzo ponovo doći. Na povratku su i ona i Zoran ćutali. Razmišljala je kako je plemenito od njega što pazi na ove ljude, videlo se da ga gledaju kao boga, a da on skromno i stidljivo reaguje na to. Stalno su se šalili i smejali, pa se pitala se da li je ta porodica zaista tako nesrećna. Onda je zaključila da imaju dovoljno teških momenata, kad im je hladno, kad se plaćaju računi za struju, kad se deca šalju u najbližu seosku školu sedam kilometara daleko, pa bar mogu ostatak vremena da provode što je lagodnije moguće. Zoran je progovorio tek na ulazu u grad.

– Ostavili su utisak na tebe?

– Da. Tako su puni života i ljubavi, a tako daleko od svega što mi zovemo srećom.

– Znam, ali pusti sad teške misli. Ostani još jednu noć? Sad je kasno da putuješ.

– Moram nazad.

– Obaveze?

– Da.

– Šteta.

– Ionako sam ostala duže nego što sam planirala. Ako ti nije teško, odvezi

me do hotela da pokupim stvari i krenem kući.

– Naravno!

Sačekao ju je na recepciji dok je ona spakovala stvari, presvukla se u farmerke i patike. Kad je izvadila novčanik da plati sobu, recepcionar je odmahnuo rukom.

– Plaćeno je.

Pokazao je glavom ka Zoranu.

– Zašto si to uradio?

– Janjo, ne diraj muški ponos. Ti si ovde došla na moje insistiranje. Ako ne grešim, ti ovu kuću nikad ne bi obišla, ne bi razmišljala da je prodaš, najrađe bi je zaboravila, ali zbog moje žurbe ti si se potrudila.

– Imam ja novca, Zorane. Nekad sam bila siromašna, više nisam.

Nije hteo da se obazire na ironiju u njenom glasu.

– Znao sam da ćeš ovo pogrešno shvatiti. Znam da imaš novca, uostalom, uplaćeno ti je popodne na račun dovoljno da u ovom hotelu ostaneš koliko god hoćeš, tako da ne bi trebalo da misliš da te potcenjujem.

Uzdahnula je. Znala da njen kompleks ponekad ume da nadvlada zdrav razum.

– Izvini, nisam mislila da budem tako teška. Hvala ti, uživala sam danas.

– I ja sam. Voleo bih da... da ponovo dođeš.

– Hoću. Ovaj grad mi je sad drag, a tu su i Protići.

– A ja?

Zbunila se. Nagnuo se ka njoj kao da želi da je poljubi, ali nije bila sigurna da li samo šapuće kako ih neko ne bi čuo ili je privučen njenim usnama. Pognula je glavu, nasmešila i promrmljala da mora da krene. Otpratio ju je do kola. Pre nego što je krenula, zamolio je da mu se javi kad stigne. Mahnula je i krenula. Neka težina joj je pritisla dušu dok je za sobom ostavljala tablu s natpisom dobrodošlice.

15. Poglavlje

Od novca koji je dobila za očev posed otkupila je polovinu Dudine modne agencije. Iako je Duda želela da joj uskoro ostavi posao, Janja je tražila da bar u poslovnom pogledu zaborave na vezanost. Slaviša je poštovao Janjinu želju za samostalnošću, tako da se na kraju pored Dudinog imena na tabli na ulazu našlo i Janjino. Sad je Duda mogla manje radi jer ju je Janja odlično zamenjivala.

Sa Zoranom se čula više puta. Zvao ju je da proveri kako je, a onda se i ona navikla na te pozive, pa ga je i sama nekad zvala čisto da se raspita kako ide gradnja i ima li nešto novo kod Protića. Nameravala je da ih

zaista poseti, ali onda se vratio Lazar, skoro mesec dana ranije nego što je mislio, i s njim je provodila slobodno vreme. Lazar je insistirao da se venčaju u proleće sledeće godine, a od toga ih je delilo samo nekoliko meseci. Janja je razmišljala. Od povratka iz rodnog grada promenila je neke svoje želje. Počela je da razmišlja kako je Lazar njen prvi muškarac i kako je ta vezanost s njim najviše zbog toga što je kasno izgubila nevinost. Na samu pomisao kako bi joj bilo sa drugim muškarcem u krevetu, osećala je strah. Čak i ako bi pomislila na Zorana. Nekad bi krišom gledala Lazara, na primer dok bi se udubio u TV program, i razmišljala o tome zašto ga voli. Smatrala je da je dobar prema njoj, da je nežan, da će s njim imati opušten život. Razumeju se i bez reči. Verovala mu je, nikada nije brinula ima li on neku pored. Zato se preslišavala da li je to prava ljubav. Rešila je da porazgovara sa Dudom, pa ako joj ova kaže da su njene emocije ono što je i Duda osećala prema Slaviši, pristaje na udaju. A onda ju je pozvao Zoran i saopštio da je najstariji Protić, deda, umro. Znala je da mora otići na sahranu. Trebalo je to objasniti Lazaru.

16. Poglavlje

Lazar nije insistirao da ide s njom. Dobio je ponudu da poznatoj narodnoj pevači bude stilista, a kako je snimala svoj novi CD bila je spremna da odvoji veliku sumu novca za imidž. Međutim, Lazar je pokušavao da uveri Janju da je apsurdno da ide na sahranu čoveka koga je jednom videla. Janja i nije želela da pođe s njom, čeznula je za Zoranom. Nije htela da meša dva potpuno različita života. S druge strane, bila je malo razočarana u Lazara. Priča o Protićima na njega nije ostavljala utisak, ravnodušno ju je saslušao kad mu je pričala o njima. Nije želela da se svađa, ali je ipak iz Beograda narednog jutra otišla misleći o Lazarevoj ćutljivosti i o pogledu koji joj je uputio kad je sama iznosila kofer.

Planirala je da se zadrži dva dana. Sahrana je bila zakazana za sutradan, ali je ona krenula dan ranije kako bi obišla Protiće i izjavila im saučešće. Bilo je tu malo i želje da vidi Zorana, da ode na još jednu večeru s njim i uveri se kako on nije toliko poseban. Ipak, nije mu javila da će doći dan pre sahrane. Htela je da ga iznenadi, mada nije imala pojma je li to za njega uopšte iznenađenje.

Vozila je autoputem, zadovoljna što je sneg počeo da se topi. Čak se i radovala svom rodnom gradu. Setila se kako je pre samo par meseci

prošla tuda i kako se plašila svega što ju je čekalo. Smestila se u onaj isti hotel, istuširala se i odmorila od puta, a onda pozvala Zorana.

Delovao je suzdržano, ali je insistirao da se nađu u sedam u onom restoranu gde su ručali prošli put. Ponudio joj je da dođe po nju u hotel, ali je odbila.

Stigla je u restoran, poprilično promrzla. On ju je čekao. Nasmešio se, ustao i poljubio je u obraz. Nije zaboravila kako mu miriše vrat.

– Izvini što ranije nisam mogao da ti posvetim pažnju, ali imam gosta iz Španije.

Janja je pomislila na njegovu devojku, verenicu. Likovala je misleći kako joj je Zoran posvetio vreme i pored takve „obaveze“.

– Nije važno, došla sam ranije jer sam htela da obiđem Protiće pre sahrane.

– Biće im drago što si došla. Videćeš ih sutra na sahrani, a i posle. U jednom restoranu blizu seoskog groblja skupiće se ono malo njihovih prijatelja i rodbine.

Janja ga je zbunjeno pogledala pitajući se kako su uspeali to da organizuju.

– Kako si ti, inače?

– Nisam loše. Beograd je užurban, pa i meni dani tako prolaze.

– Nikad više ne bih otišao odavde. Koliko god da čovek ima obaveza, u malom gradu je sve jednostavnije. Imaš manje onih koji te koče i više onih koji bi ti pomogli.

– Mene čudi kako si se ti nakon Španije tako lako adaptirao.

– I mene to čudi, ali nostalgija je neobično osećanje.

Pogledao ju je prodorno, kao da ovom rečenicom želi da joj saopšti neku tajnu. Janja je skrenula pogled, svesna da ne sme da se prepušta trenutku i svojim željama. Bila je verena, živela je daleko, ovaj čovek je voleo grad koji je ona prezirala, i sve je ukazivalo da ne sme ni da pomisli da bi se tu nešto moglo desiti.

Večera je potrajala, a Zoran je bio neobično pričljiv. Govorio je o peripetijama koje je imao pre početka građenja tržnog centra, o pijačnim prodavcima koji su noću krali građevinski materijal iz inata, plašeći se konkurencije. Nije im bilo jasno da tržni centar neće prodavati istu robu kao oni, već da će im samo doneti još više prolaznika i potencijalnih mušterija.

Bilo je devet sati kad je Zoran iznenada shvatio da mora da žuri.

– Meni toliko prija tvoje društvo da zaboravim na obaveze. Neko me čeka i stvarno moram da krenem.

– U redu, nije problem.

– Možeš sama do hotela?

– Svakako.

Platio je račun i nestao. Jedva se usudila da krene. Napolju je hladnoća ledila prste. Jedva je gledala na oči od naleta vetra. Ulice su bile puste i

Janja se setila samoće, one iste koju je imala nekada, kao devojčica, dok je to bio jedini grad u kome je mislila da će živeti. Pod uticajem tog lošeg osećanja, čim je stigla u hotelsku sobu, pozvala je Lazara. Razmekšala ga je nežnim rečima i znala je da će joj oprostiti što je otišla iako se on nije slagao s tim. Navila je sat u devet, poštujući dogovor koji je napravila sa Zoranom da će doći po nju u jedanaest, jer je u dvanaest počinjala sahrana. Zaspala je kao beba.

17. Poglavlje

Vozili su se u udobnom, brzom automobilu. Što su više zalazili na seoske drumove, to je sneg bio veći.

– Sahrana je u najbližem selu, tamo gde mali Protići idu u školu.

– Kako će oni da stignu?

– Ne brini, poslao sam vozača po njih. Imam dva službena kombija.

– Kako su podneli dedinu smrt?

– Bilo je žalosno. Najstarije dete je trčalo usred noći do sela da mi iz pošte javi šta se desilo. Odmah sam pozvao jednog prijatelja lekara i otišao. Našao sam ih kako sede oko dedinog kreveta i plaču.

Stigli su na vreme, baš kad se desetak ljudi okupilo ispred seoske kapele u kojoj je ležao Protić. Janja je ušla posle Zorana i videla porodicu kako stoji kraj kovčega i prima saučešća. Čula je kad je majka zagrlila Zorana i zahvalila mu se na svemu što je učinio za njih. Tek tad je shvatila svu Zoranovu veličinu i prvo što joj je palo na pamet bila je želja da je i Lazar takav, da je verena za muškarca koji ima želju da pomogne drugima, a da od toga nema nikakvu korist. I sama je srdačno poljubila sve članove te divne siromašne porodice.

Sahrana je kratko trajala, pop je skratio opelo iz poštovanja prema promrzlim ljudima. Nakon toga su otišli u seosku kafanu. Zoran je isprva sedeo pored nje, ali kako su mu ljudi stalno prilazili i nešto ga zapitkivali, ubrzo su se udaljili. Ponekad bi uspela da uhvati njegov pogled, on bi joj namignuo, a ona bi mu uzvratila. Već je tad znala da prema njemu oseća mnogo više od simpatije.

Teško se oprostila s Protićima, gurnuvši svakom detetu poveću novčanicu, ali krišom da im se roditelji ne bi naljutili. Znala je da oni imaju ponosa, ali isto tako je znala po dečjim licima kako će taj novac upotrebiti za nešto što im je zaista neophodno.

Zoran joj je na povratku prepričavao kako su ga ljudi iz sela molili da se

dohvati politike i da se nekako dokopa mesta predsednika opštine. Uzalud im je objašnjavao da on nema takvih ambicija, ali da će kao privrednik učiniti sve da im pomogne u nekim njihovim zahtevima koje nadležni nisu slušali. Janja se nije čudila tome, stvarno je delovao kao sposoban i jak.

Došli su pred hotel.

– Hoćeš da dođem po tebe kasnije da odemo na večeru?

– Nameravala sam da se danas vratim kući.

– Već je pao mrak, ostani do ujutru, a onda kreni po danu. Mrak je opasan kad je zaleđeno.

Činilo se da u njegovom pogledu ima molbe. Iako se nije plašila da vozi čak i u takvim uslovima, ovaj put je smatrala da je Zoran u pravu.

– U redu. Jedna noć mi neće poremetiti planove.

– A ja sam se baš nadao da možda hoće... Vidimo se u devet?

Klimnula je glavom, ali je bila zbunjena onom prethodnom rečenicom.

Kakvoj se to noći on nadao? Zadržala je pri pomisli da je on želeo da se nešto desi baš tad.

Istuširala se i ponovo se u sebi zahvalila Dudi što ju je naučila da nikud ne ide bez viška garderobe. Obukla je usku crvenu haljinu do kolena, našminkala se, izvadila antilop čizmice i stavila zavodljivi parfem. A onda ju je prekinuo mobilni telefon. Bio je to Lazar.

– Jesi li krenula?

– Ne, nisam. Ostaću još večeras, pa krećem čim ustanem.

– Zašto ostaješ?

– Zato što je ovde veliki sneg i opasno je da vozim po mraku i po ovakvom vetru.

– Trebalo je da kreneš pre mraka, kad stigneš na autoput sve je čisto.

– Nisam stigla da krenem pre mraka.

– Tu u tvom kraju sahrane počinju kasnije nego u drugim delovima Srbije?

Videlo se da je ljut i da je zbog toga ironičan. Janja je bila besna.

– Slušaj, rešila sam da ostanem još večeras i tačka! A ti ako ne znaš da zimi mrak pada ranije, to je tvoj problem. Spustila mu je slušalicu.

Odjednom kao da je želela da se nikad nije vratio iz Amerike i da nema tu obavezu prema zajedničkom životu s njim. Definitivno je bio sebičan, ali to je znala odavno. Dobro je radio svoj posao, ljudi su ga voleli, žene ga smatrale retko talentovanim dizajnerom i stilistom. Lazar nije ulazio u avanture, bio je veran i prilično tradicionalan, tako da Janji nije smetalo što su ga neke dame uporno tražile za posao, nadajući se da će ga i smuvati. Očekivao je potpunu posvećenost žene s kojom je, zanimao ga je svaki detalj iz njenog života i smatrao da je on glavni.

Nazvala je i Slavišu, ali se javila Duda.

– Draga, jesi li se vratila?

Janja je još jednom morala da objasni razloge zašto je ostala.

– Pametno, draga. Gledam baš na televiziji koliko je bilo nesreća, ljudi voze kao manijaci po ovom kijametu. Samo se ti odmori i naspavaj, pa ujutru natenane.

– A gde mi je ujak?

– Otišao na neku poslovnu večeru.

– Ti nisi s njim?

Janja je navikla da to dvoje ljudi stalno idu skupa.

– Nešto mi nije bilo dobro, pa sam ostala. Juče je Lazar došao u agenciju, tražio je neke svoje stare crteže, pa smo malo pričali. Činilo mi se da je bio neraspoložen što si otišla dole, ali sam ga ja smirila. On jedva da se venčate.

– Verovatno misli da će tad moći da me ukroti.

Janja nije mogla da sakrije ogorčenost, a Dudi to nije moglo da promakne.

– Je li sve u redu? Svađali ste se?

– Dudo, on ne shvata da ja mogu da mislim svojom glavom. Ponekad je toliko sebičan da želi da neko postoji samo zbog njega.

– To je osobina svih uspešnih dizajnera. Znaju da će biti sve plaćeniji i traženiji, pa unapred vežbaju svoj ego.

– Ja ne bih da neko to vežba na meni.

– Ne znam, draga moja, ne mogu ja da te savetujem. Ti znaš da sam pronašla zlato od muškarca i da mi ne bi bilo teško da radim sve što on želi.

– Slaviša jeste zlato i on nikad od tebe ne bi tražio da se posvetiš samo njemu.

– U pravu si... ali to je zato što smo savršeni jedno za drugo onakvi kakvi jesmo. Čak i to što nemamo decu nije nas razdvojilo, već još više približilo.

– Pitam se samo koji je recept za takvu ljubav...

– Janjo, dušo, recept je u pravoj ljubavi.

Kad su završile razgovor, Janja se zapitala da li joj je Duda diskretno, na svoj damski način stavila do znanja da treba da se preispita da li je njena ljubav prema Lazaru prava i obrnuto.

18. Poglavlje

Prvo je deset minuta stajala ispred hotela, ali kad je hladnoća postala neizdrživa, ušla je unutra i zavalila se u udobnu fotelju hotelskog foajea. Prošlo je još dvadeset minuta i Janja se unervozila. Zoran ne bi ostavio nekog da čeka a da mu se ne javi. Rešila je da ga pozove na mobilni. Nije bio dostupan. Sačekala je do deset sati, što je značilo da ga je čekala ceo

sat, a onda je odustala i otišla u sobu potpuno poražena. I pored nade da će se on svakog časa pojaviti i dati joj prihvatljivo objašnjenje, naterala je sebe da odustane tako što je skinula šminku i presvukla se u majicu do kolena koja joj je ponekad služila kao spavaćica. Pustila je televizor i pokušala da se usredsredi na jedan stari film.

Polako je tonula u san kad je začula telefon. Bio je to Zoran.

– Izvini, nadam se da nisi zaspala.

– Jesam.

– Stvarno mi je žao što sam ovoliko zakasnio.

– Koliko je sati?

– Ponoć je.

– Molim?! Bože, pa izvinjenje si mogao da ostaviš i za drugi put.

– Nisam mogao, možeš li da siđeš do recepcije?

– U krevetu sam, ovde mi je toplo, a pošto sam te čekala sat vremena dole, bilo bi me sramota da opet pogledam recepcionaru u oči.

– Mogu li ja da se popnem gore? Neću da ulazim, samo želim da te vidim na sekund.

Nije znala da li je uopšte pametno da ga vidi, a nije bila sigurna ni da li to želi. Onda je u njoj preovladala znatiželja – više potreba da mu se nasmeje u lice kad joj bude rekao neku očitu laž. Mogla je da se kladi da ga je „gost“ iz Španije zadržao, a telefon je isključio da ga niko ne bi ometao.

– U redu. Popni se.

19. Poglavlje

Pustila ga je u sobu, ali se odmah vratila u krevet i pokrila do brade, ne ponudivši ga da sedne. Zoran je stajao i osvrtao se pomalo zbunjeno. Janja je primetila da mu je napet. Imao je velike podočnjake. Pokazala mu je rukom na ivicu kreveta.

– Sedi slobodno, ali ne očekuj da ću da budem preterano ljubazna.

– Ne očekujem. Hvala ti što si me uopšte pustila.

– U redu je, mada mi nije jasno zašto sam to uradila.

– Da čuješ zašto sam zakasnio?

– Ti nisi zakasnio, već se nisi pojavio. Kašnjenje je pojam koji obuhvata petnaest minuta do pola sata.

– Janjo, stvarno mi je žao.

– Nije ni važno. Ne moraš ništa da objašnjavaš. Izvinjenje je dovoljno.

Ionako je pitanje kada ćemo se ponovo videti i hoćemo li se ikada uopšte sresti, pa što moram da znam zašto si zakasnio da me još jednom, verovatno poslednji put, izvedeš na večeru?!

Reči su spontano izlazile iz nje, a na trenutak je sebe videla kao otrovnicu koja je našla slučajnu žrtvu posle dužeg vremena skupljanja otrova i sad se polako svega toga oslobađa. Zoran je takođe bio zbunjen ovim što je govorila. Gledao ju je kao da traži neku drugu Janju u ovoj koja nimalo ne liči na nju.

– Ja ne bih želelo da se desi to što sad pričaš. Ne mislim da je ovo naš poslednji susret, a ako odlučiš da se zaista više nikad ne vidimo, ne bih voleo da se sve završi ovako. Voleo bih da ti kažem šta se desilo.

– Stvarno nema potrebe.

– Znam, ali bih ipak voleo.

Janja je na kraju klimnula glavom, uvalila se u veliki, mekani jastuk i čekala to čudesno objašnjenje. Sad je mogao, što se nje tiče, da joj kaže i istinu, jer to ne bi promenilo celu situaciju. Trebalo je da to bude neko posebno veče. Njen bolji život ju je čekao tamo negde daleko od ovog grada, a muškarac koji je sedeo na ivici kreveta bio je đavolak koji je na trenutak hteo da je prevari time što će svojim šarmom da je navede da zaboravi na davni prezir koji je sa sobom nosila kad je u dvadesetoj u kolima ujaka Slaviše odlazila u nepoznato. Ali, večeras je pokazao pravo lice i ponovo je naveo da zauvek, ali ovaj put stvarno zauvek, ode i da se nikad više ne vrati. I Protići će preživeti bez nje. A ona je mogla da nađe neku sličnu porodicu u siromašnim delovima oko Beograda, pa da time zadovolji svoju potrebu da pomaže nekom.

– Spomenuo sam ti da mi je ovih dana u poseti gost iz Španije. Vidiš, taj gost je došao nenajavljen pre nekoliko dana, samo se pojavio na vratima i rekao da želi da ostane ovde jedno duže vreme. Problem je u tome što je to zapravo gošća. Moja dugogodišnja devojka.

Janja nije menjala izraz lica jer nije htela da mu pokaže da je već upoznata s tom činjenicom.

– Ona je devojka iz fine porodice, majka joj je Španjolka, a otac naš čovek iz Vranja. Naše poznanstvo je izgledalo kao sudbinsko, svi su nas uparili odmah za ceo život. U početku sam bio zaljubljen u nju, prelepa je, pametna, ima damske manire, zabavna je, voli život, ponekad je toliko lakomisljena da te to oduševi. Ona je bila jedini razlog što se ranije nisam vratio u Srbiju. Nikako nije mogla da shvati da želim da odem iz Barselone da bih živeo u jednom gradiću u siromašnoj i nemirnoj Srbiji. Međutim, moja želja je na kraju nadvladala i ja sam doneo odluku. Naravno, nisam hteo da je izgubim, u mojoj glavi je bilo urezano da smo nas dvoje suđeni jedno drugom i da se ne smemo rasturiti. Zato sam je zaprosio kako bi kao moja žena pošla sa mnom. Pristala je, ali samo dok nismo došli prvi put zajedno ovde da vidi kako je. Kad je videla roditeljsku kuću, pala je u očaj. Ostali smo svega dva dana i vratili se u

Barselonu. Tad sam počeo da shvatam koliko se razlikujemo. Došao sam ovde, ona je ostala tamo. Napravio sam kuću koja je nalik na onu u kojoj sam živeo u Španiji, Marija je počela da dolazi s vremena na vreme, ali uvek na kratko. Prosto je mrzela ovaj grad.

Janja je pomislila kako su ga obe mrzele, ali iz različitih razloga.

– Vremenom sam shvatio da ni ja nju ne volim. Poštovao sam to što smo dugo bili zajedno, a poštovao sam i njene roditelje koji su želeli da jednog dana budem njihov zet. Nadao sam se da će se Marija zaljubiti u mom odsustvu i da će me jednom nazvati i reći mi da se nosim sa ovom svojom selendrom, da ne želi da me vidi i da raskida zaruke. Umesto toga, ona se pre nekoliko dana pojavila na mojim vratima s nekoliko kofera, nasmejana i zaljubljenog pogleda, i rekla mi da ne može više da izdrži tamo sama, da joj je neka gatarica kod koje je išla predočila da prava ljubav može od blata da načini zlato i kako je spremna da ostane ovde i uda se za mene. Bio sam šokiran tom promenom. Svestan da je ne volim, nisam hteo da verujem da je zaista postala drugačija. Odjednom, tako divna i razumna Marija nije mi više bila potrebna. No, ipak, kad si s nekim, ne možeš sve da baciš u vodu. Razmišljao sam i shvatio da nemam šta da izgubim. Druge važne žene u mom životu nije bilo. Postojala je jedna koja mi je ušla pod kožu, ali bila je dovoljno nedodirljiva za ljubav da bih se nadao.

Pogledao je Janju tako kao da o njoj govori. To je uticalo da joj ispod pokrivača odjednom postane vruće, pa ga je zbacila sa sebe, ostavivši samo prekrivene noge.

– Onda je umro Protić. Rekla si da ćeš doći. Hteo sam da te upoznam s Marijom.

– Hteo si da mene upoznaš s njom?

– Da.

– Zašto?

– Hteo sam da na taj način od sebe udaljim svaku šansu da bi ti mogla još više da mi se sviđiš. Iskren sam. Rekla si mi da je ovo verovatno naš poslednji susret, pa nemam šta da izgubim.

– Ti si mene video pre toga samo jednom... dva dana su bila u pitanju. Ironično je da sam mogla toliko da... da ti se svidim.

– To je već stvar prirode, ono što je neobjašnjivo ljudskom rodu. Neko je pored tebe čitav život, živi u kući pored a nikad ga ne primetiš i ne poželiš. A neko samo prođe pored, vidiš ga u hodu, ali se zaljubiš do ušiju.

Janja je pomislila na svoja osećanja. I ona je Zorana videla koliko i on nju, a ipak su se javile emocije. Istina, suzbijala ih je, ali zato što je znala da ima izgrađen bolji život u Beogradu. Zoran je bio pravi muškarac na pogrešnom mestu.

– Zašto ona nije bila na sahrani?

– Nije htela da ide. Za nju je bilo nepojmljivo da ide na sahranu čoveka koga ne poznaje i koji čak ni meni nije u nekom rodu.

– Da... i moj verenik slično misli.

Zoran se ukočio.

– Verena si?

– Da. Vreme je za istinu, pa sam i ja rešila da ti je otkrijem.

– Nisi mi to nikad spominjala.

– Nisi me ni pitao.

Začutao je. Kao da mu cela dotadašnja priča više nije imala smisla. Janja je čekala nastavak, ali on je ćutao i gledao čas u nju, čas negde preko njene glave.

– Zašto ne pričaš dalje?

– Zbunjen sam. Sad ja ne znam da li je sve ovo stvarno važno.

– Možda jeste...

– Verena si. Šta je tebe briga za moje probleme i moja osećanja?

– I ti si veren. To izgleda nema nekog značaja, bar u sadašnjem trenutku. Volela bih da završiš to što si počeo do kraja.

– U redu. Marija, dakle, nije htela da ide. Da sam joj rekao da će tu biti i jedna žena koja mi je pomutila razum sigurno bi pošla bez obzira na to ko se sahranjuje. Nasledila je španski temperament, a to podrazumeva užasnu ljubomoru.

– Tako sam kratko bila ovde, a već sam uspela da čujem kako si veliki švaler.

– Nisam toliko veliki kao što se priča, ali u jednom malom gradu se previše toga naduva. Istina je da sam menjao devojke, ali i to je bilo u potrazi za nekom koja bi mogla da zasluži da ostane kraj mene.

– Da zasluži? Ti baš misliš da si sjajna prilika?

– Mislio sam da zasluži moje srce da joj ga predam. A ja svoje srce cenim. I svako bi svoje trebalo da ceni, manje bi bilo nesrećnih ljudi i brakova.

– Bilo bi manje brakova.

– Ali bi ti retki bili srećniji.

– U pravu si. Pa, dobro, kad dolazimo do razloga zašto večeras nisi došao po mene?

– Sad. Kad sam došao sa sahrane, Marija je već bila nervozna. Prvo mi se žalila kako je po ceo dan sama, kako nema prijatelje, a kad je čula da nameravam opet da izađem insistirala je da je povedem sa sobom.

– Mogao si, taman da dovršiš plan koji si hteo da ostvariš na sahrani.

– Janjo, moj plan se promenio. Gledajući te tamo u onoj kafani kako se igraš sa decom, pomislio sam da možda mogu da preokrenem sudbinu. Hteo sam da se potrudim i zavedem te, nekako te nagovorim da pokušaš da uđeš u moj život. Zato sam hteo da ova noć bude samo tvoja i moja. Za nju nije bilo mesta. Ona je, međutim, insistirala, pa me je dovela do kraja. Rekao sam joj sve – da mi se sviđa jedna žena koja je još ove noći tu, kako želim da budem s tom ženom, kako je moja i njena veza već odavno gotova samo se ne usuđujem to da joj priznam. Napravila je užasnu scenu. Zvala je roditelje, govorila im da je mučim, da je varam, da sam skot koji

nema srca. Bilo me je sramota od tih ljudi. Onda je počela da lomi stvari, ponašala se histerično i pretila da će se ubiti. Bila je to scena koja je izgledala previše patetično da bi bila iskrena. Morao sam da smirim situaciju. Na kraju sam pozvao vozača i on ju je odvezao s koferima za Beograd, gde će uhvatiti prvi avion i vratiti se tamo gde pripada. Morao sam da ispratim svoju prošlost. Da li ti je sad jasno?

Posmatrala ga je. Pitala se da li je normalna što želi da ovde ostane s njim, što joj je Beograd i bolji život koji je tamo našla sad nevažan. Ponovo je volela ovaj gradić. Iz njega je pobegla od sramote, a sad bi se u njega vratila iz ljubavi. Plašilo ju je to što oseća prema ovom muškarcu. Tako ga je malo znala, prosto je bilo neverovatno da mu toliko veruje. To se dešavalo samo na filmovima, u stvarnosti je moralo nešto da krene naopako.

Kad joj se približio i poljubio je, sve je zaboravila.

20. Poglavlje

Ostala je još jedan dan. Provela ga je sa Zoranom, veći deo u krevetu. Nije mogla da ga se zasiti. Bio je savršen ljubavnik, nežan, romantičan, prepuštala mu se kao što Lazaru nikada nije. Sad je tek mogla da uporedi dva muškarca. Tako dugo je bila devica da je mislila kako bolje od Lazara ne postoji. A postojalo je. Sve vreme dok su se milovali, osećala je ljubav. I znala je da će biti onako kako on bude želeo.

Sutradan ujutru probudila se u njegovoj kući, u spavaćoj sobi sa tamnozelenim zidovima. Pili su kafu držeći se za ruke.

– Kuća je ogromna! Je li ono tamo u dvorištu bazen?

– Jeste. Videćeš kad dođe leto kako je lepo. Pozovem društvo, pravimo roštilj i uživamo. A uveče ćemo ti i ja piti vino i izležavati se kraj bazena.

Uhvatio ju je strah. Sinoć je mogla da mašta o životu s njim, ali čim je osvanuo dan, probudio se razum i shvatila je da to nije tako lako kako on predstavlja.

– Zorane, ti govoriš kao da... kao da ću ja ostati ovde do leta.

– Ja ne govorim samo o narednom letu. Govorim o svim onim letima koje su pred nama. A biće ih mnogo, nadam se.

– Nemoj... glupo je, ja živim u drugom gradu. Tamo radim, tamo su mi prijatelji, tamo su mi Slaviša i Duda, tamo mi je sve...

– I verenik?

Znao je da taj verenik nije važan, ali ju je iskušavao.

– Imam obaveze. Tamo je moj život. Odavde sam pobjegla, nema smisla vraćati se.

– Zar ljubav nije dobar razlog da se negde vratiš? Zar ja nisam dovoljan da opet zavoliš ove ljude i ovo mesto?

– Bože, tako sam zbunjena. Ne znam šta mi se dešava. Htela bih da ostanem, ali... Ne, ne teraj me... moram da ohladim glavu.

Uzdahnuo je i pustio njenu ruku.

– U pravu si. Glupo je da te navodim na nešto, to sama moraš da poželiš. Idi u Beograd, vrati se onome što misliš da je tvoj život. Ja ću biti ovde. Kad doneseš odluku, postupi po njoj. Neću te zvati. Pustiću te da sama saznaš šta želiš.

Klimnula je glavom, popila kafu i otišla da se spakuje. Njen mobilni telefon je poslednjih 24 sata bio isključen i nije se usudila da ga uključi.

Ubacio je kofer u gepek, a onda je zagrlio.

– Polako vozi, još je klizavo.

– Ne brini.

Ljubila ga je kao da joj je poslednji put. U stvari, osećala je da bi tako moglo biti. Jedva su se odvojili. Pre nego što je izašla iz njegovog dvorišta, dobacio je:

– Samo slušaj svoje srce. Razumu tu nije mesto.

Jedva je uspela da se nasmeje, a onda je naglo ubrzala želeći da pobjegne od onog što teškom mukom ostavlja.

21. Poglavlje

– Ti si jedna sebična i neodgovorna osoba! Odeš na jedan dan a ostaneš tri, i još isključiš telefon da se ja pitam da li si negde skrenula s puta, ostala zatrpana, da li si živa!

– Izvini, crkla mi je baterija, a nisam ponela punjač.

– A tamo nema fiksnog telefona?

– Ima, ali...

– Ali ti nisi osećala obavezu da se javiš? Zašto si ostala još jedan dan kad si rekla da ćeš se odmah vratiti?

– Bilo je zavejano i najavljivali su smetove. Nisam se usudila.

– Kao da je to u drugoj državi! Kako to da nigde na vestima nisu pominjali smetove?

– Ne znam... tamo su tako najavili.

Lazar je šetao kao lav.

– Samo mi je ovo trebalo. Stresa imam na poslu dovoljno, a ti mi dođeš

kao dodatni problem.

– Ja nisam problem.

– Jesi, jesi. I to ogroman.

– Ako sam ti problem, zašto me se ne rešiš!

Pogledao ju je sa besom u očima. Odjednom joj je bio neverovatno ružan.

– Šta si rekla?

– To što si čuo. Ako sam ti ja problem, to ćemo najlakše da rešimo.

– Hoćeš da mi kažeš da možemo da raskinemo?

– Da. Mislim da bi to bilo najbolje. Ja tebi neću da polažem račune, nisam mala, a i ti bi se lakše koncentrisao na imidž pevačica i na njihov stajling ako te ja ne nerviram.

Ovaj put je Lazar spustio loptu, osetivši da u Janjinom glasu ima nečeg ozbiljnog.

– Dobro, hajde da se smirimo, pa da lepo pričamo. Apsurdno je da potežemo raskid radi jedne tvoje neodgovornosti.

Prišao je i zagrlio je. Poljubio ju je vrat. Osetila je hladnoću. Čak se i stresla. Odgurnula ga je od sebe.

– Zašto me guraš?

– Ne znam. Nisam sad raspoložena za ljubljenje.

– Dobro, ostaviću te na miru. Ionako žurim na sastanak s frizerima i šminkerom. Moramo da se dogovorimo oko nekih sitnica. Vidimo se večeras, pa ćemo se ljubiti.

Dohvatio je jaknu sa čiviluka, poslao joj poljubac i izašao iz kuće. Janja je sela u fotelju i zatvorila oči. Nedostajao joj je Zoran. Nedostajalo joj je da se pored nekog oseća mirno, sretno, sigurno, opušteno. Lazara više nije mogla da gleda. Međutim, sve drugo oko nje bilo je njeno. Pogledala je kroz prozor. Sivo beogradsko nebo joj se smešilo. Čula je zvuke saobraćaja, psovanje nervoznih vozača i kočnice u daljini. To je bila melodija koju je obožavala od prvog dana jer ju je stalno podsećala da je daleko od svog rodnog kraja. Osetila je potrebu da sa nekim razgovora. Pozvala je Dudu.

– Dušo moja, rekli su mi da nisi dolazila ni juče u agenciju. Jesi li dobro? Gde si?

– U Beogradu, kod kuće.

– Kad si stigla? Juče je Lazar zvao Slavišu i pitao jesi li se javljala?

– Ma, pusti njega... Dudo, možemo li danas da se vidimo?

– Naravno, biću za sat u agenciji.

– Molim te da se nađemo na nekom mirnijem mestu gde nas niko neće prekidati.

– Nešto nije u redu? Naravno, hajde da se vidimo u jedan u onom kineskom restoranu gde smo bili za našu godišnjicu.

– Može. Vidimo se.

– Vidimo se, dušo.

– I nemoj Slaviši ništa da kažeš.

– Neću, ne brini.

22. Poglavlje

Sve je ispričala Dudi. Nije izostavila nijedan detalj. Iako joj nije bilo jasno zašto to uopšte priča, osetila je olakšanje kad je završila. A nije imala pojma ni kakvu reakciju da očekuje. Duda je uvek bila mirna i strpljiva, ali i iskrena u svojim stavovima. Reći će ako joj se sve to ne dopada, biće surova u razlozima protiv Zorana.

– Baš romantično.

Janju je iznenadio ovaj komentar.

– Dudo, u haosu sam. Ovde je sve što me čini srećnom. Ovaj grad i ovaj život je moj san. Kad sam živela dole s ocem, nisam smela ni da se usudim da maštam kako bih jednog dana mogla da imam sve što sad imam. A sad kad imam sve, strašno mi je da pomislim da želim nešto drugo. Ne postoji bolji život od ovog. Razumeš? Možda je ovo iskušenje sudbine, hoće da vidi da li sam zahvalna zbog svega što mi se desilo, što ste mi ti i Slaviša omogućili, ili sam prokleta alava, pa ću to odbaciti radi nekog muškarca koga i ne poznajem.

– Koga voliš? To je ključ za ovu situaciju.

Janja se iznenadila još više. Duda kao da je bila na strani onog od čega se Janja branila.

– Ti mi savetuješ da ostavim sve i da se vratim dole?

– Ne savetujem ti ja ništa. Janjo, dušo, nije reč o tome koju ćeš haljinu da obučeš za doček Nove godine ili da li se jedna torba slaže s cipelama koje nosiš. Ovde saveti ne vrede i nisu dobri. Sad se pitaš samo ti.

– Ja... ne mogu. Ne vredi, prosto sam neodlučna.

– Probaću da ti pomognem, ali moraš da budeš sigurna šta želiš od života.

– Sigurnost. Hoću mir, hoću da nikada ne budem više odbačena i sama.

– Odbačena i sama nećeš biti. Imaš Slavišu i mene. Za mir se čovek sam brine, mada budi sigurna da će uvek u životu biti potresa, većih i manjih, tako da je to neizbežno preživeti. Važno je da sama ne praviš ratove, pogotovo ne sama sa sobom. A sigurnost... hm... To je već diskutabilno. Sigurnost u čemu? U poslu? U ljubavi?

– U svemu.

– Voliš li čoveka s kojim bi trebalo da staneš pred oltar za par meseci?

– Lazara? Ne. Ne volim ga onako kako volim Zorana.

– Veruješ li Zoranu?

- Da. Znam da zvuči glupo jer se ne poznajemo, ali...
- Veruješ li mu?
- Da. Apsolutno.
- Da li si sretna s njim?
- Da, jako, ali ko zna šta će sutra...
- Niko, dušo moja, ne zna šta će biti sutra. To ne očekuj da znaš. Ni s Lazarom ne možeš da budeš sigurna šta te očekuje.
- Ali Lazara poznajem.
- Da li ga stvarno poznaješ?
- Mislim da da.
- Voliš li to što poznaješ?
- Nešto ne, nešto da.
- Ja ću ti dokazati da ga ne poznaješ...

Izvadila je mobilni telefon. Okrenula je jedan broj.

- Slaviša, ljubavi, jesi li u gužvi?

Janja ju je zaprepašćeno slušala, pokazujući rukom da ne kaže da su zajedno. Još nije bila spremna da svom ujaku kaže kako razmišlja da se vrati tamo odakle ju je on svojom dobrotom odveo.

- Evo me u gradu, išla sam u kupovinu, pa sam sela da se malo odmorim i popijem čaj. Čula sam se sa Janjom, pozvala sam je večeras na večeru... Znam da jedva čekaš, ljubavi, ali mene muči sve ono s Lazarom... Da, mislim da je bolje da joj kažemo... Važi, pričaćemo kad se vratiš kući... I ja tebe.

Prekinula je vezu. Janja je čekala nastavak, ali Janja je mešala svoj čaj i ćutala.

- Dobro, Dudo, o čemu se radi?
- Nisam mogla da ti bilo šta kažem bez Slavišinog odobrenja.
- Reci mi sad.
- Reći ću ti večeras.
- Zašto večeras?
- Zato što neću da Slaviša otkrije da ti to već znaš i da sam ti već rekla. Bilo bi to kao da sam ga izdala.
- Ali ne možeš da me držiš toliko u neizvesnosti?
- Moram, shvati me. Slaviša će ti sve reći.

23. Poglavlje

Sedela je bleđa kao krpa. Slaviša ju je držao za ruku, a Duda joj je dosula još vina. Ono što su joj upravo rekli bilo je šokantno.

- Ne mogu da verujem... Sve bih očekivala, ali to...

– Tako ti je to, Janjo. Nisam bio siguran, mislio sam da su to samo tračevi, jer je Lazar sad već ušao u krug poznatih i pevačice se otimaju za njega, pa sam jednog prijatelja iz Njujorka zamolio da se bolje raspita. I definitivno je sve tačno. Tamo je živeo s tim svojim ljubavnikom, svi znaju da mu je Lazar slomio srce kad je rešio da se vrati. Za tebe niko nije znao. Ovde je ušao u vezu s mladim manekenom, ali kako mu je prednost što se ne zna da je gej, rešio je da se oženi i da na taj način zadrži svoju reputaciju.

– Ja sam mu znači samo paravan.

– Ti si idealna žena za njega jer ti je bio prvi muškarac i nedovoljno si iskusna u tim stvarima da bi mogla bilo šta da osetiš ako nije u redu. Janja se prestravila što je njen ujak znao da je ona bila devica sve do Lazara. On se nasmešio i poljubio joj ruku.

– Dušo, pa ja znam sve, iako nisam ništa pitao. Ti si Dudino i moje dete, jedino koje imamo. Morali smo da čitamo neke stvari i između redova, a da ne postavljamo pitanje da te ne bismo uvredili.

– A zašto ste mi ovo prećutali? Zar bi pustili da se udam za Lazara, a da ne saznam?

Sad se Duda umešala.

– Informacije iz Njujorka su stigle pre nekoliko dana, a do tad ni tvoj ujak ni ja nismo hteli da uzmemo zdravo za gotovo sve čaršijske priče. Onda smo dugo razmišljali kako da ti to kažemo. Ti si otputovala, pa smo čekali da dođeš. Rekli bismo ti za koji dan da ti danas nisi sve ono rekla meni i dala mi povod da sve što pre saznaš i tako doneseš pravu odluku. Dok su se dve žene grlile, Slaviša ih je zbunjeno gledao.

– Čekajte, vas dve ste danas pričale? I kakvu odluku treba da doneseš, Janjo?

Janja je progutala knedlu. Sad je morala i Slaviši da kaže da je spremna da ostavi bolji život radi jednog neizvesnog. Duda ju je stiskom ruke podržala i dala joj snage.

24. Poglavlje

Slaviša nije bio baš tako smiren i pribran kao Duda.

– Moram ja prvo da se raspitam o njemu, da nije neki propalitet, neki lažnjak koji vara sve redom.

– Pobogu, Slaviša, pa Janja je dovoljno pametna da proceni ljude.

– Nije procenila Lazara!

– Niko njega nije procenio, pa ni ti ni ja. Ne mešaj babe i žabe. Janja samo traži podršku da donese odluku o tome šta želi. A ti valjda poštuješ ljubav koja ima neke svoje želje i puteve da ih ostvari.

Janja je već odlučila. Čak i da se njen dragi ujak usprotivio, ne bi promenila svoju odluku. Sad joj je bilo drago što je Lazar gej. Kao da je sudbina sama olakšala stvari.

Slaviša i Duda su neko vreme tiho razgovarali u kuhinji, a onda se Slaviša vratio u dnevnu sobu i seo pored Janje, zaštitnički je grleći.

– Znam da se plašiš budućnosti. Sad misliš da si dobila na poklon život kojim živiš poslednjih devet godina, ali to nije istina. Ti si taj život zaslužila, to je bila tvoja sudbina. I da se ja nisam onog dana pojavio, radoznao da upoznam rođaku, nešto bi tebe podiglo. Možda bi došao taj isti čovek da kupi kuću i zaljubio bi se u tebe.

– Ne verujem da bi se zaljubio da me je video u izbledelim i iznošenim stvarima, a da mu je uz to neko rekao da sam aljkava ćerka Mirka Struje.

– Kad su dvoje suđeni jedno drugom, dešavaju se čuda. U očima muškarca voljena žena se iz Pepeljuge pretvori u princezu. Dakle, samo slušaj svoje srce.

Zagrnila ga je. Setila se da joj je to isto rekao i Zoran kad su se rastajali.

– Hvala ti, ujače, hvala ti za sve što si učinio za mene.

– Hvala tebi što si se rodila, dušo moja.

25. Poglavlje

Jurila je autoputem 170. Nije se obazirala na ograničenja, samo je htela što pre da vidi muškarca za kojim je čeznula. S Lazarem je brzo završila. Nakon one večere vratila se kući i zatekla ga na kauču kako pije pivo i gleda neku modnu reviju na kablovskoj. Odmah ju je privukao sebi.

– Čekaj, Lazare. Ne možeš da koristiš poljupce i milovanja u pogrešnu svrhu.

Namrštio se. Senka mu je preletela licem.

– O čemu pričaš?

– O tome da nisi ono što sam ja mislila da jesi. Zašto mi nisi rekao da voliš muškarce?

– Molim? Odakle ti ta izmišljotina?

Skočio je kao oparen. Lice mu se zacrvenelo, a ruke zatresle dok je spuštao pivo na sto.

– Sve znam. I ne ljutim se na tebe. Ipak, trebalo je prvo da priznaš sebi, a onda meni i drugima. Nemam ništa protiv homoseksualaca, znaš i sam. Samo je apsurdno da se ja, koja verujem u pravu ljubav, udam za nekog

ko me nikad ne bi voleo na pravi način.

Lazar je video da je bespotrebno da laže. Naslonio se na zid i rukama prekrivio glavu.

– Lazare, pričaj sa mnom. Pa toliko smo valjda bliski da možemo da ostanemo prijatelji.

– Ne znam... kako da ti kažem. Bežao sam od toga, ali u Njujorku sam se zaljubio... tamo je bilo lako, niko te ne osuđuje i baš ih je briga s kim spavaš. Ovde je sve komplikovano.

– Shvatam te. To ćeš, međutim, morati sam da rešiš. Mene zanima zašto sam baš ja morala da budem u toj priči? Zato što sam bila nevina i naivna, pa si smatrao da neću nikad saznati?

– Bio sam zaljubljen u tebe. A i bila si drugačija od žena koje znam. Nisi bila navalentna, sve se dešavalo polako, prosto si mi ušla pod kožu. A kad sam se vratio iz Amerike, shvatio sam da si ti idealna da budeš moja supruga. Jedina si s kojom bih mogao da živim. Uz to, vođenje ljubavi s tobom je uživanje, valjda zato što sam tu ja jači i iskusniji. Ne znam... prosto je tako bilo.

– Da... život ide čudnim putevima.

– Sad ćeš me napustiti?

– Moram. Besmisleno je da ostanemo zajedno.

– Reći ćeš svima zašto?

– Ne, neću reći nikome.

– A kad te pitaju zašto nismo zajedno?

– Neće me niko pitati. Selim se iz Beograda.

Lazar je širom otvorio oči.

– Gde?

– Dovoljno daleko i dovoljno blizu. Želim ti sve najbolje u životu. I pronadi se. Budi ponosan na ono što jesi. I ja sam jednom pobegla od svog života, htela sam da zaboravim odakle sam potekla. Sudbina me ipak vraća tamo, nemilosrdno me podseća da ne smem da se stidim svog porekla. Za moje pokajanje nagrađuje me ljubavlju. Imam sreće...

26. Poglavlje

Kapija je bila zatvorena. Sedela je u kolima punih dva sata. A onda je začula zvuk automobila i videla lepo Zoranovo lice. Nije primetio auto beogradskih tablica parkiran malo dalje od njegove kuće. Upalila je motor i svetla, i krenula za njim. Kad se parkirao, vratio se da zatvori kapiju. Tad je primetio da neka kola stoje pred kapijom.

Janja je izašla. Kad ju je prepoznao, potrčao joj je u susret. Lagano ju je podigao u naručje i zavrteo je. Radovao se kao dete.

– Nemoj mi samo reći da si u prolazu.

– Ponela sam mnogo stvari. Dovoljno za dva naredna leta.

– Za ostalo ćemo se pobrinuti. Bože, kako volim da gledam te tvoje oči.

Tako su mi poznate... i bile su od prvog susreta.

– Možda zato što smo se jednom već sreli, davno... Kupovao si cigarete, a ja sam prošla. Gledala sam te, pa si i ti to primetio. Tad sam mislila o tebi mesec dana.

– Samo jedan mesec?

– Dovoljno za jedan jedini pogled.

– Onda ću te sad cele noći gledati kako bih mogao da budem siguran da ćeš misliti na mene celu večnost.

– Za to nemoj da brineš...

Poljubili su se nežno. Vreme više nije imalo nikakvu važnost.

– Hladno je. Hajdemo unutra, pa ćemo nastaviti.

Janja je klimnula glavom. Znala je da se vratila kući.

KRAJ